

Kmetijski list

== Glasilo „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.

Izhaja vsak četrtek.
Naročnina:
 celoletno Din 12.50
 pololetno Din 6.25
 posamezna številka Din 0.50

**Kmet, pomagaj si sam,
 in svoje stališče v državi
 upravnaj si sam!**

Inserati:
 1 mm inseratnega stolpca stane za:
 male oglase Din 0.25
 uradne razglase Din 0.40
 reklame Din 0.50

Uredništvo in upravnništvo lista je v Ljubljani na Kongresnem trgu št. 9 (nasproti dvorca).

Zbor naših zaupnikov.

Glas ljudstva. — Silajen nastop poslancev. — Naši uspehi. — Milijardni izvoz živine. — Uničujoča obsodba hujskačev in odpadnikov. — Ne odnehamo!

Vlada gre ljudstvu in edinole ljudstvu. To je geslo, ki je porodilo SKS., to je geslo, s katerim je zmagała SKS. in to je geslo, ki daje SKS. moč, da je kos vsem svojim nasprotnikom. Vedno in povsod se je ravnala SKS. po tem geslu in kadar je bila potrebna važna in pomembna odločitev, vedno jo je izreklo ljudstvo in nikdar ne posamezniki. Ravno zaradi tega pa se je kmetško ljudstvo z vso ljubeznijo oprijelo SKS., ker je spoznalo, da je samo SKS. prava kmetška stranka, v kateri odločuje le kmet in nihče drugi.

Zvesto temu načelu je sklicalo načelnništvo SKS. v ponedeljek dne 9. januarja v Ljubljano sejo izvrševalnega odbora stranke, da poda svojemu zaupniku poročilo o svojem delu in da dobi od njih direktive za bodočnost. Kakor je storilo načelnništvo s tem svojo dolžnost, tako pa so izvršili svojo dolžnost tudi zaupniki. Iz vseh krajev Slovenije so prišli, od skrajne severne meje pri Radgoni, pa do mej Italije, Gorenjci, Štajerci, Dolenjci, Notranjci, vsi so bili zastopani na seji in vse je družila le ena misel — vedno mlada misel Stare pravde. Zato je bilo zborovanje pristrčno in uspešno. Zato so zborovalci vztrajali na seji, dokler niso bile obravnavane vse točke dnevnega reda, da je trpela seja od devetih, pa nepretrgoma do pol trih popoldne.

Naj je govoril kdorkoli, vedno je bila ista odločnost, vedno ista neomahljivost, da je treba vztrajati v boju za zmago kmetške misli, dokler ni izvojevana njena zmaga. Trdna in nepremagljiva falanga borcev kmetške misli, je bil zbor naših zaupnikov.

Seja izvrševalnega odbora pa ni znamenita le po svojem duhu, temveč tudi po svoji vsebini. Stvarno in brez najmanjše primesi hujskaštva so bili podani govori in ne otrovne besede sovraštva, temveč srčne besede ljubezni so napolnjevale dvorano. In dočim se drugod z neresnicami vara ljudstvo, se je pri nas točilo le čisto vino. Samo dejstva so govorila in nobene domneve.

In kot pravi sluga naroda so nastopili poslanci. Na vsako vprašanje so jasno in brez ovinkov odgovarjali, v vsem pa so se podredili željam ljudstva. Vsak izmed njih ima lepe uspehe za seboj, toda niti eden ni govoril o sebi, temveč le o stvarih, ki jih je priboril kmetškemu ljudstvu. Nobene samohvale, nobene prikrivanja in nobene želje po vladi, vse te vrline naših poslancev so se na seji izvrševalnega odbora znova pokazale in zato je zbor zaupnikov z navdušenjem izrekel poslancem svoje zaupanje, kajti izkazali so se kot pravi predboritelji kmetške misli.

Tako je zbor zaupnikov v vsakem oziru sijajno uspel in dokazal vnovič, da je kmetško ljudstvo trdno v taboru SKS. Brez učinka so vse klevete nasprotnikov, zakaj korenine SKS. so trdno zasajene v srcu ljud-

stva, iz katerega jih ne iztrga nihče, pa naj nastopa pod katerokoli barvo.

Sejo izvrševalnega odbora je otvoril tovariš Černe, ki je po kratkem nagovoru prešel takoj na dnevni red seje.

Tovariš tajnik Bukovec je nato prebral zapisnik zadnje seje, ki je bil soglasno odobren.

Nato je podal poročilo o delovanju poslancev predsednik našega poslanskega kluba,

tovariš Rajer.

Cenjeni tovariši! Vzrok pogostim vladnim krizam v naši državi je ponajveč v tem, da imamo v narodni skupščini dve, skoro enako močni stranki: demokratsko in radikalno, ki se borita za prvenstvo, vsled česar postavljata strankarske interese nad državne. Iz tega vidika je presojati tudi zadajo krizo, ki smo jo imeli v novembru in decembru.

Pri tej krizi je šlo predvsem za razdelitev ministrskih stolic, torej za osebne zadeve. Naš klub pri tem ni bil prizadet; ker smo bili mnenja, da je važno le, kakšen delovni program si bo postavila nova koalicija, ne pa, kdo bo prevzel ta ali oni ministrski resor. Z ozirom na to, je ostal naš klub dalj časa v ulogi opazovalca. Pri tem pa se je seve večkrat posvetoval in sestavljal pogoje, pod katerimi bi bil voljan stopiti v novo koalicijsko vladno. Pri sestavi pogojev smo se ravnali po sklepih storjenih na shodu zaupnikov naše stranke v Ljubljani, dne 21. novembra 1921.

Tak je bil torej naš položaj začetkom decembra, ko so se pričela pogajanja za sestavo nove koalicijske vlade. Grda laž je torej, kar ste čitali po klerikalnih časopisih, da samostojneži nimajo nikakih zahtev, da se vladnim strankam ponujajo ter da bi stopili v kakršnokoli vladno. Da so ti laži vrjeli tudi nekateri naši pristaši, razlagam si le na ta način, da mi žal še nimamo strankinega dnevnika, ki bi mogel javnost pravočasno in točno informirati o našem delovanju v Beogradu.

To se mi je zdelo potrebno pojasniti Vam z ozirom na razne ne-točnosti, ki so se šopirile po raznih slovenskih časopisih. Sedaj pa prehajam k poteku pogajanj samih.

Pogajanja za rešitev krize.

Najprej je dobil nalog za sestavo nove vlade g. Nikola Pašić. Ta je pozval k sebi zastopnike poedinih parlamentarnih klubov, tako dne 5. decembra tudi mene. Razložil mi je program nove vlade ter se z menoj razgovarjal nad eno uro. Pogoje, katere sem mu stavil, je sprejel z malimi izpremembami. Ko sem ga vprašal, na katere stranke se misli nestransko, mi je dejal, da želi sestaviti vladno iz strank, ki so bile dotlej v koaliciji. Pozval da je k sčbi tudi zastopnike opozicije, a to le formalno, ker dobro ve, da ne grejo v vladno. S Korošcem pa da je vsako skupno delo nemogoče, ker zahteva spremembo ustave. Ker so

mu demokratije delali težave, je Pašić čez par dni vrnil mandat kralju. Na to je poskušal sestaviti vladno Davidović, predsednik demokratske stranke. Tudi on je računal na pomoč naše stranke in je bil voljan sprejeti pogoje, ki sem jih stavil. Ker so njemu delali težave radikalci, ni mogel sestaviti vlade. Tako je končno zopet Pašić prišel na vrsto, ki je vladno tudi sestavil potem ko je imel že zaupnico kongresa radikalne stranke. Naš klub je prosil, da mu naznamo pogoje za vstop v vladno še enkrat in sicer pismeno.

Pogoje smo mu nato poslali dne 17. decembra, na kar smo imeli dne 19. decembra pod predsedstvom Pašića skupno sejo vseh v koaliciji zastopanih strank, na kateri so bili naši pogoji sprejeti v sledeči obliki.

NAŠI POGOJI.

1.) Pomoč pasivnim krajem. Za nabavo semen in krme se dovoli poljedelskemu ministrstvu kredit od 25 milijonov dinarjev, za nabavo hrane v pasivnih krajih pa ministrstvu za socialno politiko kredit od 15 milijonov dinarjev.

Pripominjam, da se ta pomoč ne bi delila brezplačno, temveč po nabavni ceni, da torej ne bi bil s tem obremenjen naš proračun. Naša zahteva je bila sprejeta.

2.) Ravnesje v proračunu se mora doseči z zmanjšanjem izdatkov, ne pa s povečanjem dohodkov. Ne smejo se pa črtati iz proračuna postavke za kmetijske šole v Mariboru, Prekmurju in na Gorenjskem.

3.) Izenačenje davkov se ima izvršiti na progresivni podlagi do dne 31. decembra 1922. Muslimanska zahteva, da se mora to izvršiti do konca marca 1922., je bila vsled tehnične nemogočnosti odklonjena.

4.) Treba je predložiti vse zakone, ki so predvideni v ustavi, da bo tako doseženo izenačenje zakonov. Najnujnejši je zakon o samoupravi. Po ustavi dobimo veliko avtonomije, več kakor pa smo jo imeli pod Avstrijo. To je potrebno naglasiti, kajti neresnica je, da se bo potem odločalo vse iz Beograda. Nasprotno. V bodoče ne bo mogel odločevati o vsemu vsak okrajni glavar, kakor je to danes, kajti poleg oblastnih (deželnih) zborov bodo tudi okrožni zbori.

5.) Izdelati se ima nov zakon o vojski, ki odgovarja zahtevam ljudstva. Posl. Rajer je podrobno navel vse naše zahteve, ki so bile tudi sprejete.

6.) Agrarna reforma se ima izvesti in sicer tako, da se ozira na posebnosti vsake pokrajine.

7.) Glede trošarine na vino se po tem pravilniku uveljavijo sledeče izpremembe. Vino je treba naznaniti šele 14 dni po trgatvi. Naznani se na občino in ne na davkarijo. Prestopki se ne kaznujejo kot tihotapstvo.

8.) Izplačilo 20odstotnih otegljajev ob priliki zigosanja bankovcev se izvrši do konca marca.

9.) Dokazana škoda ob priliki koroške ofenzive in zadnje mobilizacije se povrne.

10.) Občinski volilni red za Slovenijo se ima takoj sprejeti. Klerikalci, ki so tako kričali proti občinskemu volilnemu redu, so zahtevali, da se naj isti raztegne na Dalmacijo. Vsled tega je moral občinski volilni red še enkrat pred zakonodajni odbor. Nevarnost je bila, da ga ta vsled pomanjkanja časa ne bi mogel obravnavati, vsled česar bi potem obveljal prejšnji, ki je pa slabši. Dne 27. decembra je bil novi občinski red sprejet.

To so bili pogoji, ki smo jih stavili za vstop v vladno. Pet točk je vzeti iz resolucije, sprejete dne 21. novembra 1921. v Ljubljani in sicer se tičejo ravnesja v proračunu, izjednačenja davkov, izjednačenja zakonov, predložitve novega vojnega zakona in izvršitve agrarne reforme. Pet točk smo stavili novih, in sicer po temeljitem posvetovanju v našem klubu.

Smatram, da smo pri tem varovali koristi države in stranke. Pretiranih zahtev nismo stavili, ker smo se morali ozirati na pičlo število članov, ki jih šteje naša stranka v zbornici.

Vi, cenjeni tovariši, sodite, ali smo storili svojo dolžnost ali ne!

Pri tem bi vas prosil, da uvažujete vse ono, kar smo doslej dosegli, s tem da smo bili v vladi. Omenjam le prepoved uvoza italijanskega vina, zvišanje ekstenznega minimuma, olajšave pri osebnih dohodkih, olajšave pri žganjekuhi, znižanje carine in izvoz živine in še marsikaj, kar ste že tako vse čitali v »Kmet. listu«. Nam osebno bi bilo ljubše biti v opoziciji, ki je stališče poslanca v opoziciji mnogo hvalnejše.

Splošno odobravanje je sledilo govoru poslanca Rajerja, iskreno priznanje za njegove odkritosrčne, stvarne in mirne besede.

Sledila je nato stvarna in zanimiva debata, ki jo je otvoril tovariš Černe. Opozarjal je tovariše poslance, da je po časopisnih vesteh izenačenje davkov na 17. mestu v delovnem programu vlade, vsled česar je nevarnost, da to ne bi bilo izvršeno.

Tovariš Rajer: Red posameznih točk v delovnem programu vlade ni vzeli dobesedno. Najprej se mora obravnavati proračun. Ker pa ne bo finančni odbor gotov s predlogom glede proračuna pred koncem marca, se bodo obravnavali med tem v skupščini drugi zakoni. Kar se pa tiče zakona glede izenačenja davkov, pa je treba pripomniti sledeče: Načrt o takem zakonu sploh še ni izdelan in ne more biti izdelan pred par meseci, tudi pri najbolj marljivem delu. Šele potem more priti v odbor, ki bo za njegovo proučevanje rabil zopet par mesecev. Zaradi tega ne more priti v skupščino takoj zakon o izenačenju davkov.

Tovariš Černe prosi pojasnila, kako to, da so vpoklicani kot novinci fantje, ki so služili v Avstriji že dve leti in ki so danes stari od 24 do 26 let. Ali ne bi bilo mogoče, da bi ti prišli v nadomestno rezervno ali da bi se njim drugače pomagalo?

Posl. Kušar pravi, da nadomeste oni, ki so služili v Jugoslaviji, le dobo, ki jim manjka do polno odsluženih dveh let. Onim, ki so slu-

žili v Avstriji, pa se njih službena doba ne pripozna.

Posl. Dobnik je govoril o isti stvari z vojnim ministrom, ki je dejal, da je moral vpoklice izvršiti, ker ni imel dovolj vojaštva. Ker pa so ponekod oni letnika 1898. oproščeni, če so služili 18 mesecev pod Avstrijo, je tudi v tem oziru utrpel vojnega ministra. Ta mu je dejal, da te olajšave ni. Ker je pozneje spoznal, da se to v resnici ponekod dogaja, bo govoril o tej stvari še enkrat z vojnim ministrom. Nadomestne rezerve pa še ni, zato je nemogoče, da bi se komu priznala služba v nadomestni rezervi. Pač pa bi se moglo doseči, da se oni, ki so služili že dve leti pod Avstrijo, oproste, če se število vojske sploh zmanjša.

Tov. Plavšak vpraša, v koliko je stranka sodelovala pri sprejemanju takse na vozila. Vsi vemo, da rabi država davke in zato nihče ne ugovarja, če zviša država davke. Toda naj se zvišajo direktni davki, ne pa da se vpeljujejo vedno novi, ki samo razburjajo ljudstvo. Poročilo tov. Rajerja smo vzeli vsi z zadovoljstvom na znanje. Poročilo bi bilo treba objaviti zaradi agitacije po deželi.

Tovariš Dolničar: Izvajanja tov. poslancev so vsem zelo ugajala. Zunanaj na deželi pa je naš položaj vsled klerikalne hujskarije težaven. Pridružuje se mnenju tov. Plavšaka.

Posl. Dobnik. Brez dvoma je, da pomenijo sprejeti pogoji velik uspeh. Zato je prav, da se jih razglasi. Tudi pri tem je treba poudariti sledeče: Vsi ti lepi uspehi bodo uresničeni le, če bo zbornica delala, to je, če ne bo novih volitev. Če se pa sedanja vlada razbije, da pridejo nove volitve, potem padejo tudi vsi ti načrti v vodo. Kdor zahteva torej volitve, ta dela proti ljudstvu in to je treba razložiti z vsem poudarkom.

Tov. Jamnik predlaga, da se naj v to svrhu sestavi okrožnica.

Viharno pozdravljen prevzame nato besedo

tovariš minister Pucelj.

Predno preidem v poročilo o političnem položaju, hočem pojasniti najprej vprašanje tovariša Plavšaka glede takse na vozila.

V tem pogledu smo sokrivi v toliko, v kolikor pride na nas odgovornost, ker smo v vladi. Ko je bil načrt o taksah v seji ministrskega sveta, se je izkazalo, da je večina zanj. Prizadevanju prečanskih ministrov, dr. Krizmana, mohamedanskega ministra in mene, pa se je posrečilo, da smo zakon ublažili. Zahtevali smo, da kmetijski vozovi niso podvrženi taksi. In to načelo je bilo sprejeto. Vsled nerodnosti uradnikov pa je vseeno prišla v zakon ona famozna naredba o »kolima na fedrima«. Zato sem ponovno nastopil in tudi dosegel, da je prišla v pravilnik določba, da so kmetijski vozovi, tudi koleslji, prosti vsake takse, če se ne uporabljajo kot luksus.

Enaka birokratična nerodnost se je izvršila pri določbah kazni glede trošarine na vino.

Vsaka neprijava se kaznuje kot tihotapstvo. Ko sem opozoril uradnike v fin. ministrstvu, da je taka določba popolnoma nepravilna, je

Nabirajmo pridno prispevke za tiskovni sklad SKS., kajti stranka brez tiska je kakor vojska brez orožja!

dejal, da se vendar ne bo tako strogo uporabljala in kar verjeti ni mogel, da bi jo pri nas tako razlagali uradniki. In vendar se je to dogodilo, kakor mi je znano že v petih primerih. Napaka je v tem, da se na poti iz Beograda v Ljubljano izpremeni vsaka naredba. Jasno je, da bo opozicija vpila, da smo mi zakrivil, če se bo pobirala taksa na vozove. Toda med nami in opozicijo je sledeč razložek. Dočim oni le vpijejo in ničesar ne dosežejo, smo mi, dasi nas je trikrat manj ko klerikalcev, dosegli vsaj to, da so se naredbe ublažile.

Nato je podal tovariš Pucelj kratke opis krize. Kjer sta dve enako močni stranki, tam so krize pogoste. Izvirajo sicer iz političnih nasprotstev, navadno pa izvene osebnosti in sicer vsled osebnega kulta, ki ga goje nekateri. To se je godilo tudi pri zadnji krizi. Mi nismo bili zainteresirani pri osebnem boju, ki se je vodil v zadnji krizi. Zato smo le opazovali in v pravem trenutku stavili svoje pogoje.

Opozicija.

Opozicijski listi, ki jih je sliša mnogo pišejo sicer tako, kakor da bi bila ta opozicija vladar v državi. V resnici pa je vsa opozicija silno slaba, kar se je posebno pokazalo v dveh stvareh.

Pri glasovanju o dvanajstih je bilo v skupščini le 168 poslancev, od teh 35 opozicionalcev. Kvorum pa je znašal 142. Če bi se opozicija odstranila, se ne bi mogle dvanajstine sprejeti in 1. januarja se ne bi mogle izplačati plače. Bil bi to velikanski škandal in pomembna zmaga opozicije. Opozicija pa je ostala v skupščini in tako omogočila sprejem dvanajstine. Šele drugi dan so se spomnili, kako neumnost so zagrešili.

Opozicija se med seboj nad vse sovraži. Do vladnih strank pa nimajo nobene prave jeze, kar je razkril Protičev nastop. Edino slovenski klerikalci sovražijo nas in slovenske demokrate. To pa vsled tega, ker smo jim ovira, da pridejo do stare moči. Korošec sploh ni noben načelen opozicionalec. Znano je, da Korošec brez vlade sploh ne more živeti. Njegova sedanja opozicija ima samo ta namen, da bi prišel ukrepljen iz prihodnjih volitev.

Ker pa smo parlamentarna in pravna država, kar mora vsakdo priznati, pa je naša dolžnost, da je izdelan

volilni zakon.

Kralj mora imeti možnost, da more vsak hip apelirati na narod. Prejšnje narodno predstavništvo je zakrivilo škandal, da ni hotelo dve leti dati volilnega zakona. Mi tega škandala nečemo ponoviti. Če bo volilni zakon sprejet, bo vsak poslanec vestnejše delal, ker volitve bodo blizu. Tudi zato hočemo volilni zakon.

Klerikalci vpijejo, kako da smo za nič, kako da izgubljamo ugled, da nas nihče ne rabi i. t. d. Pogoji, ki smo jih stavili, dokazujejo, da delamo pametno politiko, kar so pripoznali vsi politiki, kar se vidi tudi iz tega, da se je nas povabilo v vlado, čeprav imajo že samo radikali in demokrati večino. Naš ugled narašča, ker delamo pošteno in stvarno politiko, ne v korist posameznikov, temveč vseh 12 milijonov Jugoslovancev.

Zmagonosna je naša pot.

Kaj smo dosegli v novem kabinetu, je povedal poslanec Rajer. Toda tudi v prejšnji vladi smo želi velikanske uspehe. Dobojevanje je boj za »Kmetijsko družbo«, dosežene druge važne pridobitve. Predvsem pa je važno to, da smo uveljavili načelo pravega gospodarstva.

Res je, ni še doseženo vse. Toda v tem oziru bi mogel dejati po Pašiču: Dajte mi mesto 8 150 poslancev, in tedaj se ne bomo dogovarjali, ampak vladali, tedaj bomo dosegli vse.

Kljub svojemu malemu številu pa smo uveljavili

princip kmetijskega gospodarstva.

Pred našim prevzemom poljedelskega ministrstva se je vodilo vse gospodarstvo, po policijskih predpisih. S kaznimi se je hotelo prisiliti kmete, da rede živino. Moje mnenje pa, ki sem ga uveljavil, je bilo da moramo

1.) širiti naobrazbo in kulturo,

2.) poskrbeti, da kmet svoje izdelke dobro proda.

Dober izkupiček, ne kazni, naj da kmetovalcu vzpodbudo, da bo povečal stanje svoje živine in obdelal polja.

Pred mojim prihodom v kmetijsko ministrstvo smo imeli preoblikovane živine in vendar je bil izvoz prepovedan. Samo tovarnam se je dovoljeval izvoz mesnih izdelkov.

Mi pa smo odprli izvoz živine, ki se je povečal vsled našega dela za 6600 odstotkov.

Od tistega dne, ko sem prevzel ministrstvo, pa do dne 31. decembra l. l. smo izvozili

živine za 4 milijarde kron,

dočim ni moj predhodnik pustil izvoziti niti ene glave.

Statistika, ki je bila izvršena dne 31. decembra, potrjuje, da je bilo moje gospodarstvo pravo. Kajti na Silvestrov večer je imela samo Slovenija, kljub velikemu izvozu, še vedno

37.000 glav goveje živine več,

ko lani.

Ceno živine smo držali kvišku in to kljub katastrofalni suši, ki je silila kmetovalce, da so prodajali živino. Posledice suše so velikanske. Manjka nam celo letni izvoz semen. Navadno smo letno izvažali okoli 40.000 vagonov žita in 80.000 vagonov koruze. Skoraj ves ta izvoz je vsled suše odpadel. Če ne bi v nadomestilo tega izvozili za milijardo dinarjev živine, bi naša valuta padla še bolj in nobena sila ne bi mogla preprečiti, da bi padla naša krona skoraj na stanje avstrijske krone. To naj uvažujejo vsi tisti, ki zabavljajo zaradi izvoza živine. S tem, da smo z izvozom živine obvarovali kmeta pred neizmerno izgubo premoženja, smo obvarovali vse prebivalstvo pred katastrofalnim padcem valute in s tem pred največjo draginjo.

Naše stališče je pravo in zato bom še v naprej pospeševal izvoz naše živine ter preprečeval uvoz tuje živine.

Italijanske šikane.

Največje ovire izvozu naše živine dela Italija. Najpreje je izjavila, da more dovoliti uvoz naše živine vsled parkljevke le v klanice v Trstu in Ankoni. Potem je prepovedala uvoz živine po železnici. Končno je dovolila uvoz le po ladjah in hotela z raznimi šikanami dati italijanskim trgovcem monopol za trgovino z živino. Da pa dvigne gospodarsko stanje Reke, pa je nakrat dovolila, da se sme iz Bakra po cesti in po železnici uvažati živino za Reko. Tedaj se Italija ni bala parkljevke, kakor se ni bala niti živinske kuge, ko je dovolila

rumunski živini

popolnoma prost uvoz preko vse Jugoslavije po železnici v Italijo.

Rumunska živina je bila vedno naš nevaren konkurent. Ker velja rumunska živina le po 6 do 7 lejv za kg, je bilo tudi v naši državi mnogo ljudi, ki so podpirali rumunske prošnje za dovolitev uvoza in prevoza rumunske živine. Dosedaj sem mogel iz zdravstvenih ozirih zabraniti še vse te polkuse in poslednjič se je to zgodilo v četrtek na seji ministrskega sveta, kjer je bila zavrnjena pritožba rumunske vlade vsled prepovedi uvoza rumunske živine.

To je bilo naše delo za koristo slovenskega in vsega jugoslovenskega kmetijskega stanja. To pa je tudi dovolj argumentov za vsakega pametnega gospodarja, da lahko presodi, če smo stali na braniku kmetijskih koristi ali ne.

Mi in zemljoradniki.

Tovariš minister Pucelj je nato obširno obrazložil naše stališče do zemljoradnikov in obenem jasno karakteriziral delo njih slovenske skupine.

O tem izpregovorimo še o priliki.

Naša pota v bodočnosti.

Političen položaj Vam je natančno opisal tovariš Rajer. Še par besedi o naši taktiki.

Sporazumeli smo se z vladnimi strankami. Toda to je le koalicijski in noben zakon. Nismo oženjeni in vsak hip smo prosti, če sklenete Vi tako.

Vselej sem se potrudil, da natočim čistega vina in to hočem storiti sedaj.

Najmanjši smo in zato moremo doseči le to, v kar pristanejo večin-

ske stranke. Ne z močjo, temveč s poštenostjo in resno voljo smo prišli do tega, da igramo kljub majhnemu številu veliko vlogo. Političen boj je trd in le z vztrajnostjo in žilavostjo je mogoče izvajati uspehov. Toda nikdar vseh naenkrat!

Eno pa je predvsem potrebno. Da smo složni in da razvijemo čim jačji boj na deželi.

Oblastni zbori.

Čisto gotovo je, da se sprejme zakon o samoupravnih oblastih še letos in da bodo takoj nato razpisane volitve v oblastne zbornice. Še tekom leta pridemo tako v volilni boj. Ljubljanski okraj bo volil okoli 50 in ravnotoliko poslancev mariborski okraj. S tem se bo začelo pravo gospodarsko delo, ki bo omogočilo tudi pravo politično delo. Kajti z oblastnimi zbori bo delo razdeljeno in narod bo lahko z bližine presojal delo posameznih strank. Vsa gospodarska vprašanja se bodo reševala doma in ne več v Beogradu, kar bo največje vzgojne važnosti.

Imam zato velike nade o dobrodejnih posledicah oblastnih zborov in prepričan sem, da bo šele z njimi zaključena prva faza našega političnega nastopa. Silno važno pa je, da bomo za ta trenutek pripravljene, vsled česar moramo storiti vse, da izidemo iz volilnega boja za oblastno skupščino častno, kakor to zahteva naša sveta Stara pravda.

Zato bodimo složni in delajmo! Z napeto pozornostjo so poslušali zborovalci izvajanja svojega ministra in dolgotrajno ploskanje koncem Puceljevega govora je bilo glasen dokaz, da je govoril tov. Pucelj vsem iz srca.

Poročilu je sledila zelo obsežna, dolgotrajna, toda vseskozi stvarna debata, ki jo moremo vsled pomanjkanja prostora omeniti le v njenih najvažnejših točkah. Iskreno občuteni govori bi sicer zaslužili, da se znanimo ž njimi svoje bralce, toda, kakor rečeno, prostor tega ne dopušta.

Tov. Jamnik je na kratko razložil glasovanje za časa katoliških božičnih praznikov v zakonodajnem odboru in predlagal, da se vodi debata v glavnem o dveh točkah: 1.) O našem razmerju do zemljoradnikov in o našem stališču do vlade z ozirom na uvodno omenjeno glasovanje.

Posl. Dobnik je obširneje pojasnil, da se obdavčijo kmetijski vozovi na vzmeteh samo tedaj, če se rabijo izključno le kot luksuz. Kdor rabi voz za osebno uporabo in tudi za prevoz pridelkov in drugih stvari, pa je te takse oproščen.

Resnost opozicije kaže sledeče dejstvo. Ko so se imele sprejeti dvanajstine, sem sešel poslance in uvidel, da je seja nesklepčna, če odide opozicija. Opozoril sem na to nekega slovenskega opozicionalca, ki pa je vsceno ostal v skupščini in tako omogočil dvanajstine. Vidi se, da ni ti opozicija noče novih volitev.

Temperamentno in z zanosom je govoril tovariš Ažman. Ves njegov govor je bil plameč bojni klic vsem, ki so proti Stari pravdi. Posebno toplo pa so bile sprejete njegove besede, ko je pozival vse tovariše, da čvrsto in krepko nastopijo proti vsem, ki obrekujejo naše ljudi. Bodimo močnejši in zato v boj proti vsem, ki so proti nam! Nikogar se ne smemo bati in nobenih groženj. Predvsem pa zavrniti vsakogar, ki blati našo stranko in njene voditelje, kajti drugače blatimo sebe.

Tovariš Sancin je poudarjal, da smo šli v boj predvsem zaradi kmetijske misli, ne pa da dobimo mandata. Zato uravnajmo svoje delo po tem, kako koristimo kmetijski misli in ne kako si pomnožimo število poslancev. Tov. Sancin je dalje opozarjal na pogubne posledice, če ne bi mi branili v vladi kmetijskega stališča. Brez vsega bi meščanske stranke odprle mejo rumunski živini in prepovedale izvoz Naše kmetijske šolstvo bi bilo tudi silno udarjeno.

Kar se tiče zemljoradnikov pa sledeče: Napadov »Naše Vasi« ne smemo prezreti, ampak moramo na nje odgovoriti z vso ostrostjo. Ljudje, ki imajo masla na glavi, naj ne hodijo na solnce! V članku »Naše Vasi« »Kocka je pala« je toliko nesramnosti, da je treba razkrinkati ljudi, ki so to povzročili.

Kratka a odločna izjava.

Tov. poslanec Majcen izjavi nato, da piše »Naša Vasi«, da je on prejel od demokratov 400.000 kron. Iz-

javlja, da ni prejel niti fیکا in da bo zato tožil Mahmeta in Kuralta.

Vsega uvaževanja vredne so bile besede tov. Hočevarja. Najboljši program shodov je izvoz živine, ki smo ga izvajali samo mi. Klerikalci pa so proti njemu. Da, uvedli bodo izvoz, toda tako, da bo imela monopol vnovčevalnica, ki nam bo plačevala meso po 7 do 10 kron, kakor nekdanj. To svoje stališče so dokazali klerikalci v ljubljanskem občinskem svetu, kjer so zahtevali prepoved izvoza živine. V Beogradu pa so celo zahtevali rekvizicijo živine in žita.

Tovariš Ružič opozarja na splošen položaj države in na stanje na Hrvaškem, vsled česar moramo presojati ves položaj tudi z občedržavnega in ne samo s stanovskega ter strankarskega stališča.

Temeljito, mestoma satirično, toda učinkovito je razkril tovariš Jurkovič delovanje slovenskih poslanič zemljoradnikov. Njegova izvajanja so bila tako jedrnat, mestoma naravnost senzacionalna, da mu je zbor z navdušenjem pritrdil, ko je zahteval, da se razkrinkajo vsi oni, ki hočejo z osebnim bojem ubiti našo stranko.

Tovariš Bajuk je potrdil rovanje novih zemljoradnikov in v lepih besedah opominjal na važnost dela za naš naraščati. Opozarjal je dalje na nujno potrebo, da se združimo s Hrvati in da razširimo svoje delovanje na Hrvaško. Predvsem pa bodimo trdni in ne bodimo omahljivi!

Tovariš Kramer govori o potrebi ljudskega dela. Njegov klic: Pojdimo med ljudi! je našel glasen odmev.

Tovariš Zupančič je opozarjal na potrebo gospodarskega dela. Predvsem na delo za naš »Ekonom«, ki uspeva vsled nesebičnega dela odbora, naravnost sijajno. Politično zmago dosežemo le, če bomo gospodarsko podkovani. Zato pristopajte k »Ekonomu«, zato podpirajte »Ekonomu«.

V debato sta prišli na to dve resoluciji, in sicer ena glede našega stališča do vlade in druga glede našega razmerja do zemljoradnikov.

Po kratki debati je bila soglasno sprejeta sledeča

resolucija:

Z ozirom na poročilo naših poslancev izjavlja izvrševalni odbor SKS sledeče:

V resolucijah, ki jih je sprejel izvrševalni odbor SKS na svoji plenarni seji z dne 21. novembra l. l., so bile izražene minimalne zahteve slovenskega kmetijskega ljudstva, ki so zato nepreklicne in od katerih SKS ne more odstopiti na noben način.

Izvrševalni odbor SKS ugotavlja z zadoščenjem, da so znali poslanci SKS te zahteve uveljaviti, vsled česar jim izreka odbor svoje zaupanje in svoje priznanje.

Kardinalna točka v omenjenih resolucijah izrečenih zahtev pa je bila zahteva po izenačenju zakonov. Poudarjamo, da je bila tudi ta točka sprejeta v vladni program, kljub temu pa se je dogodilo, da so bili za časa katoliških božičnih praznikov sprejeti od srbijanske strani zakoni, ki ostro naprotujejo tej naši osnovni zahtevi in ki pomenijo kršitev dogovora. Kot stranka, ki točno in redno izpolnjuje vse sprejete obveze, zahteva SKS brezpogojno, da se tudi nje dane obveze točno izvršujejo, ker bi drugače smatral izvrševalni odbor SKS, da je nastal nov položaj in bi moral dati svojim zastopnikom nova navodila.

Daljša debata pa se je vnela zaradi druge resolucije. Na podlagi izvajanja tovariša ministra Pucelja pa je bilo končno sklenjeno, da se ne podvzame proti zemljoradnikom ničesar, dokler se ne izjavi o slovenskih zemljoradnikih glavni odbor zemljoradniške stranke v Beogradu.

Naša želja, da pridemo v stik z zemljoradniki, je iskrena in poštena in zato se bomo izognili boju do skrajnosti. Magari, da si to razlagajo nekateri za slabost. Toda zgodovina bo opravičila to naše stališče.

Tudi pri slučajnostih se je razvila daljša debata. Omenjamo najvažnejše stvari.

Tovariš Bedenk je omenjal klerikalni terorizem in zahtevo ljudstva, da se zatro hujšaški klerikalni listi.

Odgovoril mu je tovariš Pucelj, ki je dejal: V naši državi je svoboda in te so deležni tudi oni, ki je niso vredni. Zato ni mogoče prepovedati hujšaških klerikalnih listov. Glede terorja pa je treba, da so naši trdni, vse nasilnosti pa je treba prijaviti.

Tovariš Šemrov pa je povabil vse v toplo vzprejemem govoru na kmetijski tabor, ki bo na nedeljo po svetem Jurju pri Kranju.

Nato so še govorili tovariši Kramar, Ažman, Jurkovič, Kralič, Grad in drugi, nakar je zaključil s kratkim govorom tovariš Černe krasno uspešno zborovanje. Dejal je:

V Beogradu se vrši redukcija uradništva. Prav je to. Toda da nam ne bodo namestili, mesto par doslovnih kopo novih uradnikov, kakor se to dogaja pri financih. Kjer je bil prej za pet vasi en finančar, tam jih ima sedaj vsaka vasa po pet! Tudi pri učitelstvu je treba gledati na to, da ne bo število učiteljstva preveliko, kakor se mesto-ma to že dogaja. Naša zahteva je: Dobra plača in dobro delo. Šest ur na dan dela naj vrši ne samo uradnik, temveč tudi učitelj.

S tem je bilo zborovanje zaključeno, ki je po svoji bogati vsebini, po svojem lepem razpoloženju in čast stranki in v čast zborovalcem.

Tovariši! Glavna misel vseh naših najodličnejših zaupnikov je bila: Neustrašno med narod! Čim bolj hujšajo nasprotniki, čim bolj obrekujejo sovražniki, tem bolj čvrsto moramo poudariti svojo misel.

Le tako bo zmaga naša, le tako bodo masčevani mučeniki Stare pravde in le tako bo zmagala kmetijska pravica!

V boj za njo, v boj za Staro pravdo!

Kmetijska zbornica.

(Napisal dipl. agr. A. Jamnik v Ljubljani.)

IV.

Uredba kmetijske zbornice.

(Dalje.)

Ad a). Splošna kmetijska znanstvena sekcija naj bi se pečala z nastopnimi vprašanji, ki naj bi se z več sorodnimi vprašanji združila v posebne referate: a) splošnim kmetijskim tehničnim tajništvom (obenem redakcijo zborničnih listov in publikacij, ki naj bi poslovala tudi kot gospodarska nasvetovalnica ter delovala za povzdigo splošne in kmetijsko strokovne izobrazbe); b) centralnim (simultanim) kmetijskim knjigovodstvom (obenem kot nasvetovalnica za kmetijsko podjetništvo in obratovanje); c) splošno kmetijsko, trgovinsko, carinsko, davčno, posestno, prometnootarino in drugo statistiko in politiko; d) vsemi vrstami kmetijskega zavarovanja; e) proučevanjem agrikulturnih, klimatoloških in meteoroloških prilik; f) proučevanjem agrikulturnokemičnih in bakterioloških prilik; g) splošnimi kmetijskimi melioracijami in kulturno tehniko sploh; h) raznovrstnim kreditom, zadolževanjem in razdolževanjem; i) vsemi specialnimi panogami kmetijstva, to je: h¹) splošnim poljedelstvom, obdelovanjem zemlje, rastlinogojstvom in semenarstvom, h²) živinorejo, h³) mlekarstvom in sirarstvom, h⁴) rejo drobnice, perutninarstvom in čebelarstvom, h⁵) vinogradništvom in kletarstvom, h⁶) sadjarstvom, h⁷) travništvom, pašništvom in plansarstvom, h⁸) specialno kulturo, kakor hmeljarstvom, tobakom, oljko, svilogojstvom, h⁹) ribogojstvom in eksploatacijo ribištva, h¹⁰) vrborejo in pletarstvom, h¹¹) čipkarstvom in domačo industrijo tkanin, oziroma vezenin in pridelovanjem rastlin za vlakno; i) gozdarstvom, porabo in vnovčevanjem lesa; j) vsemi vrstami taksacij in kalkulacij; k) kmetijskim stavbarstvom (stavbno tehniko); l) upravo in vodstvom tržišč, semnje, produktne borze, publikacij tržnih cen kakor tudi vodstvom tržnih in sejemskih tajništvev pri zborničnih podružnicah, evidenco eksporta in importa, zadevajočih kmetijstvo; m) kmetijskim strojništvom in oddajanjem strokovnih mnenj in nasvetov kmetovalcem pri nabavi strojev in orodja; n) kmetijskodelavskimi vprašanji in posredovanjem delavcev; o) kmetijsko zakonodajo in pravno pomoč; p) kmetijsko industrijo, obrtom, in industrializacijo kmetijstva; r) kmetijskim strokovnim kontrolništvom (obenem v zvezi pod a) ali b), ali pod a) in b) navedenih zadev); s) samopomočjo; š) preizkušanjem in odgojo živine in kmetijskih kulturnih rastlin; t) veterinarsvom, higijeno in zatiranjem kug in škodljivcev živine; u) filopatološkimi prilikami in zatiranjem škodljivcev rastlin; v) kmetijskim šolstvom i. dr.

Ko bi imeli več referatov in več referentov, bi se razbremenili državni uradi; tako bi se n. pr. oddelek državne uprave za kmetijstvo potem prav lahko reducirali na šefa in k večjemu osem referentov, ako pa se to ne bi zgodilo, tedaj bi vse delo sekcije moglo v najugodnejšem primeru opravljati 13 referentov, odtodno še tudi manj, a bi seveda vsled tega trpela globokost in intenzivnost dela. Izpocetka bi vse delo kolikor toliko dobro mogli izvrševati približno štirje referenti.

Ad β). Gospodarska in organizacijska sekcija naj bi delovala za izboljšanje gospodarske organizacije in naj bi bila obenem nekaka matica vsega kmetijskogospodarskega združništva v območju samoupravne oblasti. Delila naj bi se na: a) oddelek za društveno in družabno organizacijo; b) oddelek za kmetijskogospodarsko združništvo kot zadržno centralo in za zadržno organizacijo; c) filijalko centralne zadružne agrarne banke; d) oddelek za kmetijsko zadružno podjetništvo; e) oddelek za pospeševanje, vodstvo in kontrolništvo zadrugarstva in obenem kot referat za zadržno šolstvo.

Vse te referate bi opravljali za enkrat lahko trije do štiri referenti, ki bi jih vzdrževala sekcija z lastnimi dohodki.

Ad γ). Trgovinska in splošna prometna sekcija naj bi se pečala pred vsem z nakupom in prodajo vseh kmetijskih proizvodov in potrebščin in potem nje naj bi se eksportiralo in importiralo. Z delom, omenjenim pod točko 1) splošne kmetijske znanstvene sekcije, bi z dobro organiziranim načinom tržne poročevalske službe svoj posel lahko in z uspehom vršila.

Za enkrat bi zadostovali približno trije specialni referenti, ki bi jih vzdrževala sekcija z lastnimi dohodki.

Giede plačevanja referentov 2. in 3. sekcije tedaj ne bi bilo nikakih težav, pač pa se pokazujejo težave glede referentov 1. sekcije; toda, če bi se reducirali državni uradi, bi se zmanjšale tudi njih plačilne postavke. Odpadli zneski bi se morali dotirati zbornici, drugo pa bi zbornica krila z lastnimi davčnimi dohodki.

Seveda bi zbornica v tem zmislu ne bila samo zastopnica kmetijskih koristi, ampak vršila bi tudi skoraj vse pospeševalno delo za razvoj kmetijstva, in mnenja sem, da bi mogla v tem oziru mnogo uspešneje delovati kakor morejo državni uradi.

(Dalje prihodnjič.)

Kmetijski svet.

I.

Uredba o kmetijskem ministrstvu je sicer že začetkom leta 1919. predvidevala ustanovitev kmetijskega sveta («poljoprivredni svet»). Od takrat do marca 1921. leta je bilo vsega še sedem kmetijskih ministrov, od katerih nobeden ni smatral za potrebno, da ustanovi kmetijski svet in da tako da kmetovalcem možnost, da povedo o važnih vprašanjih kmetijskega ministrstva svoje mišljenje. — No, morebiti je celo bolje, da se prejšnji ministri v to niso spuščali. Ni izključeno, oziroma je celo zelo gotovo, da bi kak Velizar Janković, ako bi že sestavljal kmetijski svet, sestavil istega iz samih svojih kmetov in bi na ta način nikdar ne prišlo v kmetijskem svetu do pravega izraza istinito mišljenje kmetijskega prebivalstva. Slovenski klerikalec Roškar ne bi bil delal bolje, ostali gospodje pa tudi ne. Zato je le dobro, da je to delo počakalo do vstopa «Samostojne kmetijske stranke» v vlado.

Tov. Ivan Pucelj je takoj izdelal pravilnik za poljoprivredni svet. Svet šteje 30 članov, od teh jih je 18 izbranih in sicer od kmetijskih združenj 15, od kmetijskih fakultet v Beogradu in Zagrebu po eden, od združenja kmetijskih strokovnjakov eden, 12 pa jih imenuje minister, pred vsem iz onih krajev, kjer še ni kmetijskih združenj: tako iz Makedonije, Crne gore in Vojvodine. — Načelo je bilo, da bodi vsaj večina članov izvoljenih od kmetijskih organizacij, ako že ni mogoče, da se voli na ta način ves svet (s svet). To je bilo edino pravilno, kar so najbolje dokazali napadi v beogradskem «Balkanu» — v listu Velizara Jankovića! «Balkan» je namreč hotel nahujskati Srbe proti poljoprivrednemu svetu in proti tov. Pucelju z lažjo, da je v svetu 20 članov, med njimi 7 Slovencev! Istina pa je, da je v svetu: 17 Srbov, 10 Hrvatov in 3 Slovenci. — Razun tega so zastopane prav vse stranke, celo Radićeva. — Onemogla jezica, ki jo je Velizar Janković kahal v «Balkanu», ni užgala, niti ni mogla izbrisati iz spomina, kako je Velizar kot kmetijski minister po ceni «kupoval» iz državnih posestev mleko, maslo, sir, jagmeta, salato, vino, riž i. t. d., i. t. d.

Prva seja poljoprivrednega sveta je bila sklicana na dan 12. decembra 1921. Zasedanje je trajalo do dne 17. decembra. Prisotnih je bilo 22 članov. — Med odsotnimi so bili žal tudi odlični delavci na polju kmetijske stranke, kakor Mika Avramović, dr. Franjo Poljak (Zagreb) in Janko Lesničar (Celje). Med prisotnimi so bili najodličnejši poznavalci kmetijskih vprašanj.

Zborovanje je otvoril kmetijski minister tov. Pucelj z zelo lepim govorom, v katerem je pred vsem poudarjal, da je naloga kmetijskega sveta, izraziti ministru svoje mnenje o raznih namerah ministrstva, kakor tudi postaviti predloge za dela, s katerimi se doslej ministrstvo še ni pečalo, ki bi pa bila v korist kmetijstvu. Nadalje je poudarjal, da sedanjim kmetijski svet ni tako sestavljen, kakor bi si sam želel — kajti on želi, da dobimo kmetijske zbornice, ki bi imele v Beogradu svojo centralo. Ta centrala bi potem stopila na mesto današnjega kmetijskega sveta. Najpopolnejše pa bo cela ta organizacija izvedena tedaj, ko dobimo poleg političnega še gospodarski parlament. Končno je minister naštel naloge, s katerimi bi se moral svet čimprej pečati in o katerih bi moral povedati svoje mišljenje.

Na dnevnem redu so bili sledeči predmeti:

- 1.) Zavarovanje usevov proti toči.
- 2.) Kmetijski osebni kredit.
- 3.) Železniške tarife in kmetijstvo.
- 4.) Kmetijski hipotekarni kredit.
- 5.) Organizacija kmetijske službe.
- 6.) Razni predlogi.

Minister tov. Pucelj je odredil, da se morajo vse razprave v poljoprivrednem svetu stenografsko beležiti in da se ima izdati obširno tiskano poročilo o prvem zasedanju sveta, kar je vse hvale vredno. Kakor čujemo, je rokopolis že pripravljen za tisk. Kdor se bo hotel z delom sveta približje seznaniti, moral bo vzeti v roke objavljen stenoGRAFIČNO poročilo. Za one pa, ki nimajo časa čitati take knjige, bomo v «Kmetijskem listu» in sicer v prihodnjih številkah kratko razpravljali o glavnih vprašanjih, s katerimi se je bavil kmetijski svet.

Iz Prlekije.

(Spisal Komarov Mihalek iz Hüde lükne.)

Dragi bralci in drage bralke, ki me gotovo že po imenu poznajo, so morda mislili, da sem že zatisnil svoje trudne oči, ker se že tako dolgo nisem nič oglašil.

Čeprav sem se že postaral in so mi že opesale moči, sem se vendar odločil vzeti zopet pero v roke, ker sem slučajno bral «Gospodarjevo» laži v članku «V znamenju nezadovoljnosti».

Vsakemu, tudi «Gospodarju», mora biti znano, da je Korošec-Protićeva vlada takoj po svojem nastopu v letih 1919./1920. zaprla meje in ustavila ves izvoz.

Tihotapstvo je cvetelo tedaj po naših obmejnih krajih kar na debelo.

Romale so kar cele karavane tihotapev in napravljale državi neizmerno škodo.

Orožništvo in finančna straža sta bila skoraj brez moči.

Padel je marsikateri tihotapec, zadet od smrtonosne kroglice. Vse te nesreče ima na vesti Protić-Korošćeva vlada, ki je zaprla mejo in zavezala s tem trgovcem roke, da niso mogli izvažati jajc in drugih poljskih pridelkov. Ljudstvo si je moralo s tihotapstvom samo pomagati, da je moglo prodati svoje pridelke, ki jih je imelo preko svoje potrebe.

Takrat so nakupovali jajca po 80 vinarjev do 1 krone in še država ni prejela nobene izvozne carine. Izgubo so trpeli tako ljudje kakor država.

Shoda

Samostojne kmetijske stranke

bosta v nedeljo dne 15. januarja:

Ob desetih dopoldne pri Rodetu v Kamniku;

ob treh popoldne pri tovarišu Gradu v Beričevem.

Na obeh shodih bosta poročala narodna poslanca Kušar in Majcen. Tovariši, udeležite se shoda polnoštevilno, da zveste resnico!

Danes pa proda kmetica lahko jajca po 7 do 10 kron in dobi vrh tega še država lepe milijone na izvoznih carini.

Istotako je pri živini, raznih poljskih pridelkih in vinu.

Med tem pa so druge potrebščine, kakor manufaktura itd., sedaj gotovo cenejše kakor so pa bile za časa Protić-Korošćeve vlade. To je gola istina, ljubi «Gospodar», ki jo potrditi lahko tudi vsak bralec in vsaka bralka.

Toda «Slovenskemu gospodarju» je le do hujkanja! To, kako bi naj se pričelo resno delati in zidati, pa mu je deveta briga!

Tudi «Mursko stražo» moram omeniti. V njo dopisuje kaj rad jurjevski gospod kaplanček, ki je klobasariji tudi o neki nemški napisni tabli. Gospodu kaplanu pri Sv. Jurju rečem samo to-le: Poglejte rajši malo po hišah svojih zvestih, kjer boste našli še dosti nemških koledarjev (Bauernkalender) iz Gradca. Te koledarje rajši odpravite namesto da iščete dlako v jajcu. Navadite ljudi na «Veliko» ali magari na «Družinsko pratio»! Na ta način boste obudili narodno zavest in s tem več koristili kakor pa s svojim hujkanjem po «Murski straži».

Še nekaj važnega bi skoro pozabil. Silno radi ga pijemo. Tudi mi Prleki in seveda tudi jaz ga rad včasih potegnem. Novo leto je tukaj in malo več treznosti ne bi škodovalo. Vsakdo si odtrgaj poldrug liter vina in si naroči «Kmetijski list» za leto 1922. Po preveč zaužiti pijači ti je slabo, dober časopis pa te obišče vsako nedeljo z novicami in z razvedrilom.

Pa končajmo! Prosim gospoda urednika, da bi mi prepustil vsak mesec majhen kotiček v listu, da bom mogel opisati večkrat svoje doživljaje.

Tovariši, naročite si torej «Kmetijski list», da se večkrat kaj pomenimo.

Želim vsem dosti sreče v novem letu in ostajam Vaš stari znanec

Komarov Mihalek
iz Hüde lükne.

Da bi se skoro zopet oglašil, dragi Mihalek, tudi malo večji kotiček, ne samo majhen, je za Tebe vedno pripravljen. — Urednik «Kmetijskega lista».

Tako se ne dela!

(Na naslov carinskim in drugim oblastvom.)

Podružnica «Kmetijske družbe» v Kostivnici je naročila pri štajerski «Zvezi kmetijskih združenj» v Gradcu plug, ki ga izdela tvrdka «Tirler Landwirth & Julius Kinz» v Inomostu. Omenjeni plug se v naši državi ne dobi, čeprav je to edino pripravljen plug za strma polja z ilovnatno zemljo. Ta plug, ki mu pravijo naši ljudje premetač ali «dopler», ni težak in ne potrebuje močne vprege, čeprav je zelo trdno delan. Ker pa ni bilo mogoče dobiti takega pluga daleč naokoli, je bilo nujno potrebno, da si je podružnica nabavila vsaj vzorec, ki bi ga potem kmetje sami s pomočjo kovačev ponarejali. Veleposelnik Franc Kupnik se je zato odločil naročiti za podružnico tak stroj. Plug, ki je veljal 25.000 avstrijskih kron in tehtal 97 kilogramov, je bil dne 4. oktobra plačan in doposlan v Maribor dne 6. decembra; njegova vrednost pa je bila naznačena z 200 dinarji.

Dasi je imela podružnica od «Kmetijske družbe» zatrdilo, da so plugi, ki se rabijo v kmetijstvu, carine prosti, in dasi je bilo to tudi že razglašeno v listih, se vendar na to vseno ni nihče oziral. Nasprotno je dobila podružnica obenem s plugom račun od carinarnice, ki je znašal za carino Din 168.50 in za tovarnino Din 10.50, skupno torej 179 dinarjev. Najlepše pa je to, da mora podružnica plačati tudi spedijski

trdki «Triglav» 25 dinarjev in železniški agenturi 7 dinarjev, dasi ni podružnica nikogar prosila, še manj pooblastila za posredovanje. Reklamacije proti temu postopanju se sploh ne izplačajo, ker bi samo koliki požrli zopet veliko vsoto.

Pripominjamo, da je bilo naročilo podružnice prijavljeno in opremljeno z vsemi, pa prav vsemi potrebnimi dokumenti. In vendar te šikane in vendar to nezaslišano odiranje uboge kmetijske podružnice.

Prav resno vprašamo vse merodajne kroge, ali jim je ta primer znan in ali mislijo zaukazati vse potrebno, da pride podružnica do svoje pravice. Naj si vendar merodajni krogi zapomnijo, da je njih prva dolžnost podpirati razvoj kmetijstva, ne pa ga z neumnimi naredbami ubijati. Pripominjamo, da smo odstopili vso zadevo našim poslanecem in da bomo podvzeli vse korake, da pride ljudstvo do svojih pravic.

Šikan pa ne bomo trpeli nobenih, kar naj si zapomnijo vsi prizadeti!

Pokrajinske vesti.

(Vsed poročila o seji izvrševalnega odbora) smo morali odložiti celo vrsto člankov in poročil za prihodnjo številko. Vse cenjene dopisnike in bralce prosimo, naj to uvažujejo.

(Tiskovni sklad.) Poročilo o prejetih prispevkih za naš tiskovni sklad bomo objavili prihodnjič.

(Vsem štajerskim pristašem, posebno iz celjskega okrožja!) Andrej Krolf je bil začasno nameščen v našem tajništvu v Celju. Med tem časom je izjavil od naših tovarišev različne vsote denarja, ki pa še niso natančno ugotovljene. Izdajal je dalje nasprotnikom vse tajnosti naše pisarne. Opozorjamo vse pristaše, da ni Andrej Krolf naš pristaša in da nam naznanjajo krofi, če jim je in kakšne vsote izjavil. Pozivljamo vsakogar, naj nas čim prej obvesti, da bomo mogli obračunati z ljudmi, ki so nam v zahvalo, ker smo jim pomagali, izdajali našo stvar!

(Seja okrajnega odbora SKS za sodni okraj Kamnik) bo v nedeljo dne 15. januarja ob devetih dopoldne pri tovarišu Rodetu v Kamniku. Polnoštevilna udeležba obvezna!

(Gospod Mahen si je dal napisati v «Naši Vasi» članek «Kocka je padla». Gostobeseden in nesramen članek naj bi zadal SKS, smrtonosen udarec, če ne bi stisnili naši poslanci, kajti samo ti so gotovim na potu, repe med noge in izpolnili naslednje tri pogoje, katere jim milostno diktirajo najnovejši mogotci v «Naši Vasi». Ti pogoji so tako smešno naivni in tako ignorantski, da bi bilo greh, če ne bi seznanili svoje bralce z njimi. Čujte, kaj zahtevajo gospod Mahen in tovariši. 1.) Vsi naši poslanci morajo položiti mandate. 2.) Ustanovi se častno sodišče, ki bo javno žigosalo njih delo, da ne bodo nikoli več delali (!) politiko, ne doma in ne v Beogradu in 3.) vsi njih namestniki kot poslanci pa sprejmejo v celoti zemljoradniški program, kakor ga je priobčila «Naša Vasi» in se pridružijo zemljoradniškim poslancem, ki jih imamo že 27. (Nak, gospod Mahen, le 25!) — To so pogoji novo pečeneh zemljoradnikov. Ti pogoji pa so zasojeniji od senzacionalnih odkritij gospoda Kuralta, da so prejeli naši poslanci Mrmolja, Majcen, Kušar in Drogenik od dr. Zerjara pred volitvami 400.000 kron, in sicer na roko, posl. Urek sam pa 30.000 kron. Koliko je na tem «odkritju» resnice, bo mogel skoraj gospod Mahen s pomočjo g. Kuralta dokazati, kajti poslanec Majcen je vložil tožbo. Pred sodiščem bo tedaj v drugič padla kocka in tedaj bomo tudi mi o stvari še več izpregovorili. Rečemo samo še to. Sklep izvrševalnega odbora SKS, je, da moramo počakati s protinapadi in z našimi dobro podprtimi in osoljenimi protiodkritji, dokler nima svoje seje glavni odbor zemljoradniške stranke, kar bo dne 20. februarja, in na kateri seji bo končno odločeno, ali se združimo z zemljoradniki, ali pa se razidemo. Vemo, da slovenskim posiljemljoradnikom zelo smrdi, če bi bila združitev dosežena. Ker pa nam je resno za združitev, zato imamo raje, da triumfirajo oni okoli «Naše Vasi» še kakih pet tednov, ko pa da bi zaradi njih otročjega veselja škodovali veliko misel ujedinenja jugoslovenskega kmeta. Kdor se na koncu smeji, ta se smeji najbolje in zato prepuščamo mirne vesti «Naši Vasi» njene prve uspehe, in njeno prvo otročje veselje! Pride iztreenje in tedaj bo pala kocka v tretje. In s kocko bo pal še marsikdo, ki se danes šopiri z bahavo besedo!

(Klerikalni listi) so nas obsuli v zadnjem času z novo kopo laži, kakor da bi stili, da jim vsled pomanjkanja prostora ne moremo odgovoriti. Toda vse pride še na vrsto in tedaj bomo razkrinkali njih laži v volovski aferi kakor tudi druge nečedne laži katoliških listov.

(O culukafrih) piše «Murska Straža» na način, kakor more edinole popolnoma podivjani culukafer. Toliko sirovosti in toliko najogabnejših peskov še nismo brali v kakem slovenskem listu. «Pijani gospodar» je dobil v «Murski Straži» resnega tekmeča.

(Usmiljenim srcem.) Ivan Pečnik, posestnik na Janževih gori pri Selnici ob Dravi, je dne 17. decembra 1921. pogorel do tal. Rešil je dvojce živinčet. Ker je tovariš Pečnik v najhujši bedi, zato prosimo vse tovariše, da pomagajo svojemu tovarišu v sili. Darove sprejema krajevni odbor SKS v Selnici ob Dravi.

(Brodarjev shod v Selnici.) V «Domoljubu» beremo, da je imel poslanec Brodar shod v Selnici. Njegov shod bi nas prav nič ne zanimal, saj vemo kaj zna in kaj more Brodar povedati. Da se pa v sedanjem klerikalnem brezdelju ni ničesar naučil, je gotovo. Čudno pri vsem pa je to, da omenja dopisnik «policeja», ki da so ga imeli na shodu, baje je pisala za Brodarjem učiteljica Ivančič. To pa je precej sumljivo, ker dopisniku ne pustijo žilica, da ne bi nazadnje napadal samostojnih. Treba bo, če je zapisano, poizvedeti, kakšne kolarije in hujskarije je Brodar natvezil svojim poslušalcem. O teh pa prihodnjič.

(Selška dolina.) Visoko pod Ratitovcem sameva raztresena vasica Podlonk. Dne 18. decembra pa je doživela vasica svoj veliki dan. Priredila je namreč šolska mladina svojo prvo predstavo. Dve igrici, različni prizori in petje so bili na sporedu. Šolska soba je bila nabito polna odraslih. Kar čuditi se je bilo otrokom, kakso pogumno so nastopali. Odrasli Podlončani so bili kaj veseli svoje mladine. In po vsej pravici, kajti mladina je pokazala, da je svoji nalogi kos. Vsa čast zato otročjem in ženi učiteljici. Prosimo Vas, da nas še večkrat razveselite z enako lepo zabavico. Le naprej, mladina, tebe kliče domovina!

(Vodice.) Tisti možje, ki so v prejšnjem občinskem odboru samo kimali in dremali, zanemarili gospodarski napredek in pravo izobrazbo v občini, dajali skromne občinske zaklade za vojno posojilo itd., pripovedujejo sedaj nekemu ljudstvu, da bomo imeli v naprej visoke občinske doklade, da ni bila potrebna razširitev vodilske šole in ravno tako tudi ne ustanovitve šole na Golem, ker da se mladina prav malo nauči ter da je bilo v občini itak že dovolj šol. Kako žalostno izpričevalo si dajejo s tem ti možakarji, najbrže sami ne vedo; ali pa se vsled svojega dremanja ne zavedajo, v kateri državi da so. Nad 10 let so imeli klerikalni junaki občino v svoji oblasti in kaj so napravili v tem času za občino koristnega? Niti šole na Golem, ki bi veljala pred vojno komaj par tisočakov, niso hoteli napraviti, čeprav jim je bilo dobro znano, da bo občina k temu prisiljena. Pa ne samo glede šolstva, tudi v drugih ozirih niso napravili za občino nič. Vsaka občina na Kranjskem, posebno pa taka, ki je bila v klerikalnih rokah, si je znala v Sušteršič-Lampetovi dobi pridobiti za sebe nekaj koristnega. Le vodiška nič. Kako potreben bi bil vodovod, električna razsvetljava, električna moč v prid in povzdigo gospodarstva, izboljšanje in naprava novih cest in še mnogo drugih stvari. Milijone in milijone vrednosti bi imela sedaj občina v omenjenih napravah. Ljudstvo pa velikansko pomoč in korist. Pa je že tako, kjer se občinski očetje ne brigajo za izobrazbo in napredek, tam trpi ljudstvo duševno in gmotno. Posledica tega je, da v takih krajih ljudje težje in slabše žive. Takim zaostalim dremačem seveda ne gre v glavo delo, sedanje večine v občinskem odboru in njegovo prizadevanje za izobrazbo in napredek važenov. Še obstoječe šole — z izjemo šveda samostanske bi podrli in namesto njih napravili uzordremlnice.

(Sadovi klerikalne vzgoje v občini Predoslje pri Kranju.) Dovolite, da se tudi mi enkrat oglašimo, ki živimo v najbolj klerikalni občini na Gorenjskem. V podobni Primskovo smo skoraj vsi pristaši SKS, v fari Predoslje pa so vsi pod močeno komando g. župnika. Brez njegovega dovoljenja se ne upa nihče ničesar. Zato še ni zasvetilo v Predoslje solnce Stare pravde, kar pa upamo, da se zgodi. Kakor je že navadno v klerikalnih krajih, tako tudi v Predoslju ne morejo pozabiti stare Avstrije, v kateri so si pridobili nekateri milijone. Zato še vedno radi pokažejo svojo moč. Kako pa ti vneti klerikalci časte božjo zapoved: Ljubi svojega bližnjega, pa naj pokaže sledeča dva primera. V vasi Predoslje so se na žegnanje mnogo obetajoči orli najprej pošteno napili, potem pa so šli v zasedo in počakali fante iz Primskovega. Načelnik orlov je tedaj streljal na fante in je enega zadrl v ramo, drugi pa se sedaj bori s smrtno v bolnišnici. Drugo dejstvo: V Kranju so imeli vajo gasilna društva iz kranjske okolice. Člani katoliškega gasilnega društva iz Predoslja so se zopet izkazali s svojo sirovostjo. Po poti domov so napadli mirne ljudi, ki so jih gledali. Z biči, kolmi in sekirami so nekega fanta iz Primskovega obdelali tako, da je moral iskati zdravniško po-

moč. To so sadiji klerikalne vzgoje, tako izpolnjujejo ti Kristusov nauk o ljubezni do bližnjega. Stariši, ki hočejo, da je Vaša mladina duševno in telesno izkvarjena, da se pretepa in da kakor razbojnik napada mirne ljudi, potem jih zapišite v orle! Če Vam pa je na srečo blaginja Vaših otrok, potem veste, da tega ne smete storiti. Toliko za danes, drugi še kaj več. Vsi poštejni in rodoljubni ljudje v našo SKS, da zmaga preje naša pravična stvar. V boj za Staro pravdo, da bo v novem letu še več doseženo, ko v starem.

(Duh nesrečnega kovača Kromarja) je že začel strasiti Matijo Skubica. Zapršeni in pozabljeni akti avstrijskega vojnega sodišča prihajajo poigrama na dan. Obenem se bliža dan 23. aprila, dan sodbe naroda in njegovega odločnega protesta, Matija Skubic že sliči, kako na Suhem bajerju tulj grob št. 10 in kako mrtva usta kličejo: «Dajte mi košček blagoslovljene zemlje na rojstni grudi!» — Že vidi ljubljansko pogrebno društvo, kako na Suhem bajerju odpira grob št. 10. — In glej! — Bela Ljubljana izkazuje zadnjo čast narodnemu mučeniku in veličasten sprevod se pomika iz Suhega bajerja proti državnemu kolodvoru. Resnično! — Kromarjev duh je začel strašiti svojega izdajalca. Izdajalec vidi tudi, kako se s črnomaljskega kolodvora valijo nepregledne množice belokranjskih kmetov proti Vojni vasi da izkažejo zadnjo čast tovarišu in kmetu sotrpnu. — Mirno korakaje kmetje in ponosno nosijo Sokoli krst narodnega mučenika, korakajoč mimo gostilne izdajalca. Možnarji oznanjajo končno vrh «Majerja», da kosti mučenika vendar enkrat počivajo v blagoslovljeni zemlji, v rojstni grudi. Amen! In počivaj v božjem miru, bodi šepetali kmetje, Ti naš dragi in prelju bi tovariš, Ti naš trpin Kromar! — Nikdar ne bodo belokranjski kmetje pozabili tega črnomaljskega diktatorja. Koliko samo solza, bolečin in nevolje je M. Skubic za časa strašne vojne povzročil revnemu belokranjskemu ljudstvu ob priliki pobiranja živine. Da Matija Skubic pozabi na svoja zločinstva, se je udal v zadnjem času pičle. Le redko gre iz hiše in je že popolnoma osivel. Na novo leto se je zaletel v večer M. Skubic v gostilno Kambiča. Objel je tam svojega totalno pijanega botra, črnomaljskega orožnika Adamiča, ga poljuboval in skoro kot pobesnel kričal na ves glas: «Živela SLS. — živel naš Orl!» Ali si ni mogel jugoslovnski orožnik Adamič zbrati boljšega botra za svojega otroka, nego-li zloglasnega M. Skubica? Kaj sme orožnik vojak izživati in politizirati? To bi vendar moral znati g. podporočnik Piber!

(Bučecovci.) Pri občinskih volitvah meseca maja je dobila SKS šest, SLS pa 4 odborniška mesta. Naša stranka je tako častno zmagala. Vsled nespozumljenja in ne v čast SLS, pa sta se nam izneverila dva pristajaši in odšla k SLS. Ta je dobila tako večino in izvoljen je bil zato klerikalni občinski zastop. Tedaj so se hvalili po listih pristajaši SLS in prinesli so celo, da je usoda samostojnežev započeta, da se ne bodo nikdar več opomogli. Toda delali so račun brez krčmarja. Že stari pregovor pravi, da človek obrača, Bog pa obrne. Ta pregovor se je uresničil pri nas in usoda se je maščevala nad našimi pristajaši SLS. Vsled nepričakovane smrti župana, so bile potrebne nove volitve, ki so se tudi vršile dne 22. decembra. Topot pa se stali naši pristajaši trdno kot skala. Nobenega nezanesljivega in nobenega omahljivega odbornika ni bilo. In tako je bil izvoljen za župana naš vrli tovariš, posestnik Martin Kolman. Novemu županu čestitam ko zaupanju občine in mu kličemo: Le tako naprej, v blagor kmetijskega stafia in v dobrobit občine. Vam poparjenim pristajšem SLS pa pravimo: Še druge stvari pridejo na vrsto, ki Vam tudi ne bodo prijetne. Kaj takega pred enim mesecem sigurno niste pričakovali. Bog je hotel, da pridejo Vaše lumparije na dan in našel se je rokopiš, ki ste ga poslali «Murski Straži» in v katerem sramotite naše moze. Tam pravite tudi, da bomo mi še trikrat tri leta čakali na župana. Sedaj vidite, kako ste v prepiru z resnico. Vemo pa, da boste Vi tisti, ki bodo čakali. O rokopišu pa še izpregovorimo. Naj izve svet, na kako umazan način sramote klerikalci svoje bližnje.

(Sv. Jurj ob ščavnici.) Čudne reči so se začele goditi pri Sv. Jurju. Zvedel sem zanje, ko sem po nujnih opravkih potoval čez Slovenske gorice in preko Sv. Jurja v Ljutomer. Sneg in led sta me zmučila. Zato sem se hotel po stari navadi od Sv. Jurja dalje peljati s poštnim vozom v Bučecovce in od tam potem peljati v Ljutomer. Toda čudo božje; kaj sem zvedel! Poštni voz sploh ne vozi več, marveč sanja doma pri poštarju o ljudeh, ki bi ga potrebovali. Napotil sem se ves utrujen in jezen proti Sv. Križu. Malo pred postajo pa sem srečal človeka, ki je ves obložen potiskal pred seboj samokolnico naloženo z zaboji in zavitki. Moj spremljevalec mi je razložil, da je ta ubogi človek s samokolnico «slavna jurjevska pošta». Razodel mi je še čudne reči. Poštar

jurjevski noče voziti pošte, čeravno je uobil od države, da bi lažje vzdrževal reden poštni promet. Le tega, uobnega konja. Največja nesramnost pa je ta, da je oblast tega konja, nekemu kmetu vzela, čeravno ga isti rabi, in ga dala poštarju, ki bi lahko rabil svoje konje, če bi bil le konjski roduj. Poštarju pa se cela stvar za mendo smesna; muči raje uobega pismonoso, da prenasa v samokolnici, gosto v snegu, uležu in ledu. Dotičnega konja pa rabi poštar v vse druge namene; vozi se namreč na love in veselice. Zantevamo odločno od merodajnega odločstva, da pri Sv. Jurju krenimo pomote. Javno jo vprašamo, ali je dala konja za to, da ga poštar uporablja v svoje zasebne namene. Vprašamo dalje, kdo je prepovedal poštarju popolnoma uračunavati; mogoče postajamo! Ougovorite! — Skrajni čas je, da se taki kliki, ki škoduje kmet-skemu stanu, stopi odločno na prste rekoč: «Mi smo gospodarji spametujas!» Jurjevski samostojni kmetje, oračunajmo z ljudmi take vrste! Samostojni kmet in prijatelj pravice.

(Opravak.) Gospod Josip Plankar v Olmju pri Podčetrtku izjavlja, da on ni napisal dopisa, priobčenega z njegovim imenom v našem listu z dne 20. decembra. Bili smo torej nesramno nistificirani. Dotičnik, ki si je dovolil to nesramnost, si naj k svojemu grdeau delu čestita!

(Zatekel se je lovski pes.) ki je na rbtu temnorjavu, na trebuhu, nogali, a gobcu pa bele barve. Nad očmi ima ehke bele lise. Pes se dobi pri Antonu Lotriču v Dražgošah št. 34, p. Zelenjki.

Politične vesti.

(Zaroka našega kralja.) Z gradu Peleša v Sinaji, letovišču v Rumuniji, je prišla radostna vest. Naš mladi kralj se je zaročil z lepo in visoko naobraženo hčerko rumunskega kralja Ferdinanda, princezino Mariolo. Na našem kraljevskem dvoru se prične družinsko življenje. V dvojno zadoščenje nam je zaroka našega kralja. Veseli nas, da je naš kralj, po tolikih bojih in tolikem trpljenju prišel do rodbinske sreče, na drugi strani pa pomeni kraljeva zaroka utrditev zunanjega političnega položaja naše države. Že v krvi utrjeno zavezništvo med našo državo in Rumunijo je dobilo z zaroko nove močne korenine. To zavezništvo pa je glavno jamstvo za mir in zato pozdravljamo zaroko še prav posebej. Še eno dejstvo je treba omeniti, ki daje zaroki še poseben pomen. Sestra kraljeve zaročenke je poročena z grškim prestolonaslednikom in so tako ustvarjene tesne vezi med rumunskim, grškim in jugoslovanskim dvorom. Tako je obnovljena stara balkanska zveza, ki je bila zibelka naše svobode. Trdno smo prepričani, da bo sedanja zveza še poglobljena in da bo ona najzanesljivejša opora prepotrebnega miru na Balkanu. Pozdravljamo zato našo bodočo kraljico iz vsega srca, kot kraljico miru.

(Sprejem kralja v Rumuniji) je bil najpripravljen. Vse postaje so bile okrašene in povsod je ljudstvo navdušeno pozdravljalo našega kralja.

(Podrobnosti o potovanju našega kralja.) Na rumunski meji je bil kralj Aleksander pozdravljen od rumunskih dostojanstvenikov. Glavni sprejem pa je bil na kolodvoru v Sinaji, kjer so pozdravili kralja rumunski kralj, rumunski prestolonaslednik, grški prestolonaslednik, vojvoda Spartski, dalje razni ministri in generali. Kralj Aleksander je prisrčno pozdravil rumunskega kralja, na kar so odšli skupno v cerkev. V intimnem razgovoru je nato ostal kraj s kraljico Marijo in princezino Mariolo nad eno uro.

(Napitnica rumunskega kralja.) Na slavnostnem predjužniku je pozdravil rumunski kralj našega Aleksandra v toplih besedah. V govoru je poudarjal staro zavezništvo obeh narodov in izrazil upanje, da bosta oba naroda nastopala tudi v bodoče kot zaveznika in dobra prijatelja. Kralj Aleksander je odgovoril v lepem govoru in napil koncem govora rumunski vladarski hiši in rumunskemu narodu.

(Princezinja Mariola) zaročenka našega kralja, je bila rojena dne 27. decembra 1899. na gradu Kotročni pri Bukarešti. Kneginja Mariola je druga hči rumunskega kralja Ferdinanda. Slovci kot izredna lepotica in kot visoko naobražena princezinja.

(Vtis kraljeve zaroke) je bil povsod najugodnejši in sicer doma, ko tudi v tujini. Vest o zaroki se je raznesla v Beogradu na večer. Takoj so se pričele polniti ulice in vse je na-

vdušeno govorilo o zaroki. Tudi v drugih mestih Jugoslavije je pozdravilo vse prebivalstvo vest o kraljevi zaroki. Iz Pariza poročajo, da je napravila vest o kraljevi zaroki v političnih krogih izreden vtis. Mala antanta je s tem silno pridobila na ugledu, kar se najlepše vidi iz povabila male antante na prihodnjo poslaniško konferenco.

(Skupščina) prične v kratkem s svojim delom. Posamezni odbori, v kolikor so že izvoljeni, pripravljajo zakonske načrte.

(Posl. Pišek) je nenadoma umrl. Bil je poslanec SLS.

(Mesto poslanca Pišeka) pride v skupščino urednik Žebot. Radovedni smo, kolikrat bo poslanec Žebot zatajil svojega otroka, ko ga bodo v skupščini prijeli vsled nesramne in podle pisave «Pijanega gospodarja».

(Nov vojaški zakon) je izdelal novi vojni minister Vašič. Zakon posveča veliko pozornost dobri naobrazbi častnikov. Najvažnejša določba zakona pa je, da se naša vojska zmanjša na 100.000 mož. General Vašič je eden naših najodličnejših generalov. Znan nemški publicist ga je imenoval jugoslovanskega Napoleona. General Vašič je izdelal pred leti nov vojaški kazenski zakonik, ki so ga označili Francozi kot najboljšega v Evropi. Njegov sedanji načrt kaže,

da je ostal general Vašič zvest svoji slavni tradiciji.

(Medzavezniška konferenca v Kanu.) Te dni se vrši medzavezniška konferenca, ki je največje važnosti. Konferenca ima rešiti v prvi vrsti vprašanje nemške vojne odškodnine, potem pa bo obravnavala tudi vprašanje Rusije in drugih držav. Na konferenci se opaža tih boj med Anglijo in Francijo. Prva hoče Nemcem odpustiti del vojne odškodnine, čemur se pa Francozi in Belgiji upirajo. Ker pa podpirajo Angleže Italijani, je skoraj gotovo, da se bo Nemcem dovolil odlog glede plačevanja odškodnine, toda le pod gotovimi pogoji. Predvsem se zahteva, da uredi Nemčija svoje gospodarstvo, to je, da spravi svoj proračun v ravnotežje.

(Šibeniški dogodki) še vedno niso poravnani. Sedaj preiskuje dogodke skupna italijansko-jugoslovanska komisija. Gotovo je, da bo spor mirno poravnano posebno zategadelj, ker se je položaj Italije silno poslabšal, naš pa vsled kraljeve zaroke zelo utrdil.

(Italija.) Vsa Italija je pod vtisom groznih gospodarskih posledic poloma ene največjih italijanskih bank, eskomptne banke, o čemur smo poročali že v prejšnji številki. Italijanski zunanji minister je izjavil, da Italija ne bo ipraznila tretjega pasu Dalmacije, dokler ne izvede Jugosla-

vija vseh točk rapalskega dogovora, ki se tičejo varstva laških manjšin v naši državi. Mari bi gospod Torreta poskrbel, da bodo naši ljudje vsaj življenja varni v Italiji, predno da preliha hinavske solze zaradi namišljenega nasilja nad Italijani v Jugoslaviji. — Fašisti, ti moderni apostoli zločinstva, so sklenili z madžarskimi fašisti tesno zvezo proti nam. Čisto odveč! Da so proti nam, vemo že od davno. Da pa je proti fašistom italijanski narod, ravno tako, kakor je madžarski narod proti svojim šovinistom, pa so dogodki že davno pokazali.

(Sporazum med Irsko in Angleško) je od irskega parlamenta sprejet. S tem je končal stoletja dolgi boj, in sicer v zadovoljstvo vseh pametnih ljudi. De Valera pa še naprej vztraja v opoziciji in je izjavil, da se bo še dalje boril proti sporazumu.

(Rusija.) Lenin je imel na zboru sovjetov velik govor, v katerem je odkrito priznal neuspeh komunistične politike. Poudarjal je potrebo dela in dokazoval, da bo v Rusiji bolje šele tedaj, če bo kmet podprl vlado. Napram tujemu kapitalu je treba popustiti. Osnovati pa je treba državni kapitalizem, ki mora biti kos mednarodnemu. Toliko so se borili proti kapitalizmu komunisti, sedaj pa uvažajo sami kapitalizem.

Razmišljanje o vinski trgovatvi leta 1921. na državnih vinarski in sadjarski šoli v Mariboru.

(Poroča ravnatelj Andrej Žmavc.)

(Dalje.)

Znano je, da je kvalitetna vinska produkcija baš v severnem vinorodnem pasu države, torej v Sloveniji, prav znatna. Koliko več bi znašala njena vrednost, če bi počakali s splošno trgovatvijo vsaj do dne 10. oktobra, še več, ako bi bili čakali z njo do dne 15. oktobra, to je do Terezijevega! Recimo, ko bi se bil sladkor pomnožil povprečno le za 3 odstotke, bi znašal povisek na sladkorju pri letošnji vinski produkciji Slovenije (približno kakih 700.000 hl) 2.100.000 kg sladkorja, višja vrednost pridelka pa (računana za vsak kilogram in liter mošta samo z 1 K) 210 milijonov kron (70 milijonov litrov po 3 K več). Ta vsota je šla bržkone samo slovenskim vinogradarjem letos v izgubo zaradi prerane splošne trgovatve.

Nimamo nobene organizacije in nobenih zakonskih predpisov za dolečevanje začetka glavne trgovatve. Ko bi imeli vsaj dobre vinarske zadruge na širši podlagi, bi mogli še marsikaj dobrega ukreniti zadržnim potem tudi v tem oziru. Tako pa dela vsak posameznik, kakor hoče, ne zavedajoč se lastnih gospodarskih koristi, še tem manj pa se meneč za splošne koristi. Ker ni primerne organizacije in vinogradi niso zadostno zaštrani, zato so tatvine grozdnja na dnevnem redu, zlasti blizu večjih krajev, in čim so posamezniki že obavili vinsko trgovatve. Dasi je šolski vinograd «Kalvarija» deloma prav dobro zagrajen ter bil vrhu tega še podnevi in ponoči nepretrgoma zaštrazen, so se vendar silili vanj klateži z enega ali drugega konca, če niso videli straže. Enkrat se je celo

pripetilo, da je prišla straža v vinogradu nekega «boljšega» gospoda z gospo ter ju odvedla iz vinograda proti zavodu na obračun; medtem so udrli drzni uzmoviči z druge strani v vinograd in čuvaj je čedni parček rajši izpustil ter prepodil drzene, ki so mu utekli — kajpakda vsi nekaznovani. Med takimi nepridipravi je na žalost največ nedorasle šolske mladine — brez nadzorstva in zaposlenosti. Mučno-žalostni prizori so se dogajali, ko so obiskovali vinograde nepovabljeni gostje iz vojašnic, katerim nista bila kos ne čuvaj in ne gospodar. Upamo, da je skrbno vojno oblastvo že napravilo za vedno konec takim neljubim pohodom. Najmanj, kar bi se brez posebnih novih zakonov moglo in moralo takoj ukreniti v varstvo vinogradov, bi bilo, da bi se zaprla oblastveno vsa pota, ki drže k vinogradom, ob času, ko so glavna dela v njih obavljena in ko začne grozdnje zoreti. Dotičnik pa, ki ta pota neobhodno potrebuje, ker tamkaj biva in nima drugega pota ali druge ceste, bi moral imeti posebno uradno legitimacijo, ki bi mu dovoljevala hoditi in voziti po takih potih. Strazjenje vinogradov bi se tako poenostavilo in pocenilo, hkrati pa vendar tudi poostriilo. Slične in še mnogo strožje uredbe se drugod že od nekdaj z največjim pridom uveljavljajo.

Z odlašanjem trgovatve je zvezan navadno tudi gotov riziko, katerega se pa letos ni bilo treba bati, ker smo se lahko zanašali na izkušene stare vremenske preroke in lastna vremenska opazovanja. Sploh se moramo odločiti za kar najbolj mogoče pozne trgovatve, ako hočemo pridobiti našemu vinu trajen in najboljši sloves. Saj mora biti naše vino namenjeno v prvi vrsti tujini, ne pa domači uporabi, ako imej naše vinogradništvo narodnogospodarski pomen. V bližajočem se konkurenčnem

boju na svetovnem vinskem trgu pa vzdržimo le tedaj, če bo imelo naše vino dober glas.

Ker sta naprava novih vinogradov in kultura vinske trte vobče dandanes sivo dragi, zato so tudi utemeljene visoke vinske cene. Storitji je vse, kar more vinsko produkcijo povečati v kvantitativnem in kvalitativnem oziru ter jo tako poceniti, odnosno rentabiliteto vinogradništva dvigniti. Semkaj spada med drugim previdna, smotrna izbira trsnega materiala.

V vsakem vinogradu se nahaja precejšen odstotek trt, ki, dasi morda popolnoma zdrave in krepke, redno le malo ali nič ne rode, z nogo in obdelovanjem pa provzročajo toliko stroškov kot najbolj rodne trte. Samo stroški za trgatve so nam prihranjeni pri trtah, ki ne donasajo sadu. V nekaterih vinogradih je tretjina in včasih še več takih ničvrednih trt, ki so večje zlo kot najgrši plevel. Tega vsaj ne negujemo, pa vendarle deloma gnolji, če ga podkopljemo.

Nastopna razpredelnica nam pokaže, kako velikanska je razlika uspešnosti trgovatve na poizkusni parceli v neki nižji legi šolskega vinograda z rodnimi in malo rodnimi trtami nekaterih sort na R. Portalis, ki so se sadile pred kakimi 15 leti. Podloge in cepiči so se bili volili od ene matere dotične sorte, da so rezultati zanesljivejši. Le beli burgundec je prijetno iznenadil, ker je dal letos slučajno od «malorodnih» trt več nego od «rodnih». Je to sploh sorta, ki je glede rodovitnosti jako stanovitna; prav nasprotno je pri rizlingu ali mali graševini, ki zahteva največjo previdnost pri izboranju cepičev; leti naj bi se jemali od selekcioniranih trt. Grozdnje je dalo povprečno nad 70 odstotkov mošta, vendar se račun tu spričo enostavnosti le 70 odstotkov, a kot vrednost mošta se vzame samo 20 K za liter, a zadoštuje za to računsko primerjanje.

Sorta	Rodovitnost	Odstotki		Na 1 ha		Večja vrednost na 1 ha od „rodnih“ po 20 K liter
		sladkorja	kisline	grozdja kg	mošta l	
		v moštu				
Peček	roden	19.2	10.0	13550	9485	7175 l = 143.500 K
	maloroden	20.5	11.0	3300	2310	
Beli burgundec	roden	21.7	9.4	6150	4305	—
	maloroden	21.2	9.4	8150	5705	
Črni burgundec	roden	21.0	9.0	6820	4774	3892 l = 77.840 K
	maloroden	20.0	9.4	1260	882	
Rizling	roden	20.0	10.0	3950	2765	2765 l = 55.300 K
	maloroden	samo par nepopolnih grozdičev				
Moslavina (šipon)	roden	18.5	15.2	20450	14315	9555 l = 191.100 K
	maloroden	19.0	9.4	6800	4760	
Tramincec	roden	21.8	7.6	9110	6377	4004 l = 80.080 K
	maloroden	22.2	9.4	3390	2373	

Ako izločimo beli burgundec, ki je tako prijetno iznenadil, je dalo ostalih pet rodnih sort (preračunano na skupno 5 ha) 27.391 l mošta več v skupni višji vrednosti 547.820 K ali povprečno na 1 ha 109.564 K več nego od «malorodnih».

Ne bi bilo težko dokazati, da bi bilo mogoče našo vinsko produkcijo skoraj čisto brez višjih stroškov zvišati kvantitativno morda za do-

bro polovico s preudarno selekcijo (izbiro) trt in z umno izbiro cepičev od najboljših trt, kar bodi naloga naših naprednih trsničarjev. V tem oziru bo torej treba mnogo več pozornosti posvečati našemu trsničarstvu. Zopet smo pred obnavljanjem vinogradov, pri čemer ne smemo ponavljati starih napak, ampak okoristiti se moramo na dosedanjih izkušnjah. Ne zahtevajmo torej samo le-

po vkoreninjenih in dobro zaraščenih cepljenk, temveč glejmo, da dobimo take cepljenke, ki so tudi glede podloge in zlahtnega dela od najboljših trt in ki nam jih nudi vztrajno večletno strokovno delo pravilne selekcije. Take trte so potem res kaj vredne, druge so pa le bolj za — kompost. Iz istega razloga se priporoča, da trsnice ne oddajajo in da vinogradarji ne uporabljajo cepljenk

II. vrste, kajti umno napredno vinogradništvo pozna le eno kvaliteto, ki mora biti prvovrstna; druga kvaliteta naj se ali vložijo eventualno še enkrat v trnino, da se morda popravi in postane prvovrstna kot dvoletna cepljenka, ali pa naj se jo kar izloči od uporabe. (Dalje sledi.)

Vinogradniki in sadjarji.

V soboto dne 21. januarja 1922 ob 11. uri predpoldne bo v prostorih vinarke in sadjarske šole v Mariboru seja «Vinarskega in sadjarskega odseka Maribor, Kmetijske družbe za Slovenijo» v Ljubljani z nastopnim dnevnim redom:

1.) Poročilo predsednika o poteku in uspehu vinskoga sejma, ki ga je priredil odsek v Ljubljani povodom trgovsko-obrtnega velesejma.

2.) Obračun o vinskem sejmu in gmotni izid.

3.) Posvetovanje o ustanovitvi posredovalnice za prodajo in nakup vina, sadja in vseh izdelkov vinarstva in sadjarstva.

4.) Poročilo o zadevi uzakonitve novega viničarskega reda in o sodelovanju odseka pri tem.

5.) Slučajnosti.

Spričo važnosti posameznih na dnevnem redu stoječih vprašanj se vsi p. n. gg. odborniki odseka, člani pripravljalnega odbora za prireditev vinskoga sejma, udeležniki istega (posebno oni, ki imajo kakršnibodi pritožbo) in končno vsi drugi gg. zainteresirani nujno vabijo, da se seje zanesljivo udeležijo.

V Mariboru, dne 2. januarja 1922.

Za vinarski in sadjarski odsek:

Predsednik: Puklavec s. r.

Domače platno.

Stari Slovani so bili na glasu kot izborni tkalci in platno je služilo takorekoč kot plačilno sredstvo. Žal je pri nas ta nekoč tako razširjena obrt skoraj popolnoma zamrla. V naši domovini že kmalu skoraj ne bo več nobenega tkalca — edino v Beli krajini je domače tkalstvo še precej razširjeno. Ko je bilo med vojno zelo veliko pomanjkanje obleke, so začeli ljudje zopet sejati lan. Stare matere so zopet poskale med staro šaro zavržene kolovrate in začele zopet poskušati prestiti.

Danes se vse lahko proda in tudi lan nam daje lep izkupiček. Laneno seme ima dobro ceno in predivo tudi. Vsakdo ve, da je domače platno jako trpežno in zdravo. Ker pa je domača tkalska obrt že skoraj zamrla in ženske takorekoč ne znajo več prestiti, bo marsikdo v zadregi. Temu je lahko odpomoči. V Grosupljem je nastalo po vojni novo podjetje, edino te vrste v naši domovini. G. Šinkovec ima tam mehanično terilnico in predilnico. Pred kratkim sem si jo ogledal. Bil sem popolnoma zadovoljen. Tam podelajo lan, ki ga je treba samo popukati in poslati v tvornico, v krasno predivo, ki ga potem spredejo v tanko prejo. Iz te preje je lahko dati stikati v Beli krajini platno. Kdor pa hoče še bolj euostavno pot, lahko kar zamenja lan za pristno laneno platno. Opozorjam pa, da se ne izplača dati kakih 100 kg lanu v tvornico, ker taka malenkost le ovira obrat. Najboljše je, če se ljudje pogovorijo med seboj in pošljejo cel vagon. Po količini se potem zopet razdeli ali preja ali pa gotovo platno.

Opozorjam na to podjetje kmetovalce, ki se jim nudi lepa prilika do osamosvojitve, kar se tiče platna. Posebno velike važnosti pa bi bilo to podjetje za Belo krajino, kjer je reven svet in kjer bi si s tkalstvom lahko precej pomagali, kajti vse delati na roko je jako naporno in zamudno. O tem se je lahko marsikdo prepričal na ljubljanskem velikem sejmu, kjer so Belokranjci predle in tkale.

Opozorjam tudi na to, da je podjetje v Grosupljem domače. Kdor ima priliko naj si ogleda ta lepi obrat in vem, da bo zadovoljen.

G. tvorničar je kot strokovnjak mnenja, da je najboljši ruski lan, ki ga naj bi začeli sejati tudi pri nas in to spomladi, ne jeseni, kakor smo navajeni sedaj. Dobro bi bilo, da bi se zanimala za to naša vlada in poskrbela, da bi prišli kmetovalci do tega semena. Napisal sem to zato, da opozorim tudi tiste, ki bi se že zdavnaj poslužili lepe prilike, ki se jim nudi.

Božo Račič.

Ocena vin na ljubljanskem velikem sejmu.

Spričo velikega števila vinskih vrst (zastopanih je bilo 134 vrst) in spriču preobilice drugih nujnih poslov, mi ni bilo mogoče priobčiti celotne ocene na ljubljanskem sejmu razstavljenih vin, temveč sem mogel omeniti le specialitete naših vinskih gor. Ker so se čutili zaradi tega posamezni udeležniki užaljene, češ da se ni navedlo tudi njih izbornih vin, naj mi bo dovoljeno v nastopnem zadevu še nekoliko pogreti.

V svrhu točne ocene na sejmu zastopanih vin je treba pred vsem razdeliti vina vsaj v dve veliki skupini: namreč: I. v kvaliteta ali steklenična vina (ki so že, ali bodo šele sposobna in vredna, da se jih polni v steklenice) in II. v namizna vina (ki služijo za navaden konsum). Vsako skupino je treba deliti nato v dve podskupini, in sicer I.) v sortna vina (vina iz samo ene grozdne vrste) in 2. v mešana vina (vina iz več grozdnih vrst). Vsaka podskupina se deli zopet v letnike, v katerih se je določeno vino pridelalo.

Vsak letnik in vsaka skupina vina se morata zase presoditi in oceniti.

Z ozirom na namen vinskoga sejma je bilo potrebno, da so se vsa vina ocenila v prvi vrsti po prodajni ali tržni vrednosti in se torej ocene,

ki so se svojčas objavile, nanašajo le na vrednost posameznih vin v primeri z drugimi, na sejmu zastopanimi vini. Krivo pa je bilo, da se sicer prvovrstna namizna vina, ki so seveda cenejša, niti omenila niso. Sploh ni bilo mogoče prineti za časa sejma obširnih poročil, ker jih časniki niti sprejeli niso. Če razdelimo vsa na sejmu razstavljenega vina v spredaj navedene skupine in podskupine ter prečemo vsako skupino zase, se dobi nižje stoječa slika, katero si naj blagovolijo zainteresirani razvozlati na podstavi svoj čas izdanih katalogov vinskoga sejma, ki so še na razpolago pri «Vinarskem in sadjarskem odseku, Kmetijske družbe» v Mariboru, proti povrnitvi lastnih stroškov (4 K v znamkah za katalog).

Označba 17 d, 30 a itd. kaže na številko v katalogu, pod katero se nahaja vpisana določna vrsta vina, v oklepaju priložena številka pa [n. pr. (3), (5) itd.] oceno določenega vina. Pri oceni so se namreč rabile številke «0 do 5» za označbo kvalitete vina, in sicer «0» za vina s pogreški, ki so bila izključena iz sejma, «1» za najslabšo, «2» za boljšo itd., stopnjevale do «5» za najboljšo vino v določni skupini.

Seznam in ocena štajerskih vin, zastopanih na ljubljanskem vinskem sejmu leta 1921.

Letnik	I. Kvalitetna vina		II. Namizna vina	
	1.) sortna	2.) mešana	1.) sortna	2.) mešana
1911.	—	17 d (1)	—	—
1917.	30 a (2), 32 a (5), 32 b (5), 35 (5), 39 a (5), 39 b (4), 40 p (5), 32 a (4), 22 b (3), 22 c (5), 24 a (2), 24 b (3), 26 c (3), 27 (4), 18 b (3), 51 c (2), 5 a (5), 6 (5), 48 a (5), 42 f (4), 51 a (3), 55 b (3), 55 c (1), 52 a (3), 52 b (3), 52 c (4), 52 d (4)	17 e (2), 34 a (4), 51 a (4), 25 (3), 51 c (2), 7 a (3), 8 (4)	—	4 c (1), 14 (1)
	—	—	51 d (2)	—
	—	40 a (2), 40 b (2), 40 c (2), 40 d (2), 40 e (2), 40 f (2), 40 g (2), 13 c (2), 13 f (2)	—	—
	1 b (5), 18 (5), 37 a (5), 37 b (5), 39 c (5), 39 e (5), 39 f (5), 39 g (4), 39 h (3), 39 i (5), 39 j (5), 39 k (4), 40 g (4), 40 h (5), 40 i (4), 40 j (5), 40 o (5), 21 c (3), 24 d (3), 26 a (4), 26 b (4), 12 a (5), 13 c (4), 13 d (5), 5 b (1), 5 c (4), 53 a (5), 53 b (4), 42 b (4), 42 c (3), 42 d (3), 42 e (4), 50 a (4), 50 b (3), 55 d (3), 55 e (3), 48 b (4)	19 a (4), 19 b (4), 36 a (5), 39 d (5), 39 i (4), 51 b (3), 7 b (3), 54 (3)	20 (5), 31 a (4), 1 a (1), 23 a (4), 23 b (4), 49 b (5), 49 c (5),	4 b (1), 17 a (5), 17 b (4), 31 b (4), 36 b (4), 41 (2), 2 b (3), 8 (4), 9 (4), 12 b (5), 49 a (4), 44 (2), 43 (3)

Ocene na sejmu zastopanih dolenskih vin se ne more podati, ker ni pri rokah tozadevnih rezultatov preizkuševalne komisije. Sicer pa je ista itak že bila objavljena.

Vinarski ravnatelj Puklavec.

Gospodarstvo in gospodinjstvo.

(Pozor mlekarji in mlekarice!) Pripravljali odbor za ustanovitev «Mlekarskega društva», ki bo imelo nalogo ščititi mlekarstvo, sklicuje vse mlekarje in mlekarice ljubljanske okolice k ustanovnemu običnemu zboru, ki bo v nedeljo dne 15. januarja 1922. točno ob deseti uri v «Društvenem domu» na Ježici nad Ljubljano. «Društveni dom» je blizu župnijske cerkve in nam je g. župnik radevolje odstopil dvorano za ustanovni občni zbor. Nameravamo društvo ni strankarsko, ampak strogo gospodarsko. Pridite vsil! — Pripravljali odbor.

(Novo notranje posojilo.) Zadnje investicijsko posojilo je dalo sledeči rezultat: Zasebniki so podpisali 334 milijonov dinarjev, banke pa 166 milijonov dinarjev. Splošno se je računalo, da bodo zasebniki podpisali samo 100 milijonov dinarjev. To pesimistično prorokovanje pa je bilo siljajno ovrženo, vsled česar lahko

govorimo o uspehu investicijskega posojila. Ker so se banke zavezale, da podpišejo, če treba, tudi vseh 500 milijonov, zato je jasno, da bi moglo imeti novo posojilo uspeh. Zato predvideva finančni zakon za leto 1922. novo posojilo, ki bi pa bilo le šestodstotno. To posojilo bi znašalo eno milijardo dinarjev in bi se porabilo izključno v kritje državnega dolga. To se pravi, število bankovcev bi se znižalo za eno milijardo, kar mora brezpogojno nad vse ugodno vplivati na našo valuto, ki je danes glavni vzrok druginje. Da bo pa imelo novo posojilo uspeh, je predpogoj, da država točno in redno plačuje obresti podpisnikom sedemodstotnega posojila. Enako naj država že enkrat izplača 20 odstotne odtegljaje ob priliki žigosanja bankovcev. Če država to stori, potem bo uživala zaupanje davkoplačevalcev in potem bo uspeh novega posojila, ki je sicer državna potreba, zagotovljen. To naj uvažuje naše finančno ministrstvo.

(Stanje Narodne banke.) Po izkazu z dne 22. decembra je bilo stanje naše Narodne banke sledeče: Število bankovcev se je znižalo za 2 milijarde 598.050.815, to je za 22 milijonov 451.440 dinarjev. Kovinska podloga pa se je povišala za 20 milijonov 175.728 dinarjev na 405 milijonov 144.455 dinarjev. Stanje banke se je torej v vsakem oziru izboljšalo.

(Podružnica Narodne banke) se ustanovi v Šabcu.

(Padanje našega denarja.) Kako je padel naš denar, kažejo naslednje številke: februarja leta 1919. je veljal ameriški dolar 96-40 kron, 20. marca 1920. že 170 kron, 20. julija 1920. 60 kron (najvišja vrednost našega denarja), 20. novembra 1920. 151-20, maja 1921. 124, avgusta 136, oktobra 224, novembra 384 in sedaj 280. Od 60 kron smo prišli torej na 280!

(Podražitev tobaka.) Novo leto nam je prineslo nov dar finančnega ministra, podražitev tobaka. Od novega leta dalje se povišajo cene tobacnim izdelkom sledeče: Najfinejši cigaretni tobak velja 200 dinarjev (prej 180) za kg; srednjefini turški 65 (prej 60), najfinejši 50 (prej 35) in domači 40 (prej 30) dinarjev za kilogram. Cigarete se podraže sledeče: egiptovske od 88 vinarjev na 100; Moeris od 72 na 80; sport od 40 na 44, ogrske od 20 na 26 vinarjev za komad. Tobak za žvečenje pa se podraži, in sicer šibike in klobase od 40 na 50 dinarjev za kilogram.

(Nove cene soli.) Uprava monopolov je določila za 100 kilogramov soli, loco skladišče v Ljubljani, te cene: angleška sol 170 din., drobna kamena sol 170, bela morska 160, siva morska 150 in industrijska sol 62 dinarjev. Vreče v ceni niso vračunane in se oddajajo po nabavni ceni.

(Oktober meseca leta 1921. se je izvozilo iz naše države) žitnih pridelkov za 36.609.864 din., sočivja za 11.855.784 din., češpelj za 22 milijonov 167.210 din., vina za 1 milijon 134.609 din., predvina za 8 milijonov 557.608 din., žive živine za 59.484.474 din., mesnih izdelkov za 11.863.109 din., jaje za 17.806.675 din., lesa za 20.042.290 din., cimenta za 2.242.010 din. in rud za 1 milijon 432.250 dinarjev. Vsem se je izvozilo v tem mesecu za 233 milijonov 331.148 dinarjev. Izvoz poljedelskih pridelkov je torej edina pozitivna stran naše trgovske bilance. In vendar bi hoteli nekateri preprečiti izvoz živine.

(Vedno Italija!) Ker ne dopušča Italija izvoza naše živine po železnici, temveč le po morju, se bo izvozilo za Rakek določeno število ovac (1500 ovnov in 500 ovac) preko Podgorice.

(Številu živine v Sloveniji.) Po štetju živine z dne 31. januarja 1921. je bilo stanje domače živine v Sloveniji sledeče: Vsa Slovenija (brez Logatca) je imela 478.105 glav govej živine, 16 bivolo, 58.438 konj, 128 mežgov in mul, 381 oslov, 302.581 prasičev, 75.008 ovac, 23.610 koz, 1.010.564 kokoši, 14 tisoč 988 gosi, 12.849 rac, 17.421 pur in 59.502 panja čebel. Največ goveje živine je bilo v okrajnih glavarstvih: Murska Sobota (54.003 glav), Maribor (47.769) in Ptuj (43.323). Konj je imela največ ljubljanska okolica (6030), potem Ptuj (5828) in Murska Sobota (5314). Glede prasičev je na prvem mestu Murska Sobota (41.940), na drugem Ptuj (39.173) in na tretjem Maribor (39.120). Ovac je bilo največ v okrajnih glavarstvih: Slovenjgradec (13 tisoč 31), Radovljica (8171) in Prevalje v Mežiški dolini (7096). Koz je bilo največ v Mariboru (3336), potem v Slovenjgradcu (3141) in v Radovljici (3087). Perutnine izkazuje največ okrajna glavarstva: Murska Sobota (149.200), Ptuj (122.142) in Maribor (105.974). Glede panjev pa je na prvem mestu Murska Sobota (4932), na drugem ljubljanska okolica (4927) in na tretjem Maribor (4245). Po tem številu je živina v Sloveniji od leta 1914. narasla, ponekod celo od leta 1910. Te številke so najbolj zgovoren dokaz, da je izvoz živine potreben in da bi bil z ozirom na letošnjo sušo naravnost zločin nad narodom, če se ne bi pospeševal izvoz živine. In vendar bi hoteli meščani preprečiti izvoz živine. In preprečili bi ga tudi, če ne bi SKS. varovala interese slovenskih kmetov. Zivinorejci, preudarite!

to in zapomnite si, da je Protic-Koroševa vlada bila tista, ki je prepovedala izvoz živine!

(Cene mesa so na Dunaju padle.) Dne 29. decembra so padle na Dunaju cene goveje živine za 20 do 50 avstrijskih kron pri kilogramu. To kaže, da ima Dunaj zaenkrat zadosti živine. Gotovo pa je, da bodo cene mesa na Dunaju skoraj zopet poskočile.

(Žitni trg.) V Novem Sadu so bile dne 3. januarja za žito te cene: pšenica od 1510 do 1520, ječmen od 1050 do 1060, koruza od 1150 do 1160, otrobi od 730 do 740 in stari fižol od 1150 do 1160 kron za 100 kilogramov.

(Lesni trg.) V zadnjem času je zelo oživela trgovina z rezanim in gradbenim lesom. Večinoma so kupci gradbeni podjetniki. Trgovino zelo ovira pomanjkanje vagonov.

(Ljubljanski sejmi za kožuhovino) so nekoč sloveli daleč po svetu. Udeleževali so se jih ne samo domači krznarji, temveč tudi francoski in nemški trgovci s kožuhovino. Za časa vojne pa so ti sejmi zaspali. Da oživi zopet te sejme, ki so za našo kožuhovino bogato Jugoslavijo največje važnosti, priredi spedijska tvrdka «Balkan» v Ljubljani dne 23. januarja sejem za kožuhovino. Sejem se bo vršil v skladiščnih prostorih imenovane tvrdke na Dunajski cesti. Kdor bi imel tako malo množino kož, da se mu ne izplača, da bi jih osebno prodal, za tega izvrši prodajo družba «Balkan» sama. Kože je treba poslati v tem slučaju tvrdki «Balkan» do dne 21. januarja. Na koži bodi listič z imenom prodajalca in z najnižjo zahtevano ceno, nakar bo družba izvršila pranje kože. Sejem je največje važnosti in je dobro, da se ga posestniki kož udeležijo.

(Cene kožuhovini) so v Nemčiji silno narasle ter se plačujejo: za vidro od 1400 do 2000, za kuno belico od 4000 do 4500, za kuno zlatico od 5000 do 5500, za lisico od 1000 do 1400, za dihurja od 500 do 550, za podlasico od 10 do 40, za jazbeca od 180 do 220, za divjega mačka od 180 do 250, za domačo mačko od 30 do 50, za zajca od 28 do 33 in za srno od 45 do 60 nemških mark. (Nemška marka je skoraj dve naši kroni.)

Raznoterosti.

(Nesrečen konec ljubezni.) Hlišnica Marija Sporšč je imela v Zagrebu že let, dni ljubavno razmerje z nekim Borščem. Sicer je veljalo to razmerje Sporščevu marsikatero lepe denaree, kajti Boršč ji je izmaknil enkrat 400 kron, drugič srebrno dozo itd., toda ljubezni je vseeno cvetela. Na Silvestrov večer pa je povabil Boršč svojo ljubico prav ljubezni na svoje stanovanje. Povabilu se je seveda odzvala. Toda v svojo nesrečo, kajti na stanovanju je ni čakal ljubček, temveč njegova žena, ki je navallila nanjo, jo je začela lasati in pretepati, slednjič jo je še polila s tinko in jo vrgla iz stanovanja. Vsa polita, skušana in raztrgana je odhitela uboga hlišnica na policijo. Kjer so ji želeli veselo novo leto.

(Iz Rusije) Nova smer v ruski politiki je obudila k življenju oglase v listih, ki so jih boljševiki pri prevzemu vlade prepovedali. Sedaj prinašajo po vrsti vsi listi oglase, ki so verna slika ruskega življenja. Silno drži so ti oglasi. Vrsta se plačuje po 50.000 rubljev; za one, ki iščejo službo, velja 40 odstotni popust. Glavno glasilo osrednjega izvrševalnega odbora «Izvestje» ima v svoji 267. številki že polno stran oglasov. Na prvem mestu je oglas državne banke, ki mu sledijo oglasi trgovcev in podjetnikov. Največ se ponuja milo in različni toaletni predmeti, uvoženi iz tujine. Nek vojaški urad išče 2 milijona pudov (okoli 32 milijonov kilogramov) slame. Tvrdka «Elegant» javlja o veliki izbi toaletnih predmetov. Preobilica nepotrebnih luksuznih stvari, pomanjkanje potrebnih stvari, to je slika Rusije v oglasih. — V Rusiji ni le živež drag, temveč draga je tudi smrt. Za pogreb se plačuje po tarifi 395.000, pogreb iz bolnice pa velja 252.000 rubljev. Onim, ki so brez sredstev, plačuje pogreb republika. V zadnjem času so dovoljena tudi privatna pogrebna podjetja. — V nekem berlinskem listu razpravlja profesor Timošev o ruskih razmerah. On pravi, da se je v Rusiji pred vojno razvijalo kapitalistično gospodarstvo. Kadar je kapitalistično gospodarstvo razvito, tedaj sledi socialistično. Boljševiki, ki so hoteli zameniti kapitalistično gospodarstvo s socialističnim gospodarstvom, so naredili velikansko napako. Njih poizkus je bil prežgaden, kajti Rusija je šele začela razvijati kapitalistično gospodarstvo. In tako se je zgodilo, da so dali boljševiki ne po kapitalistično socialistično gospodar-

stvo, temveč predkapitalistično, ono priprosto gospodarstvo, ki je zrušilo vse tvornice in kjer vlada namesto trgovine zamenja blaga. «Socialistični glasnik», ki brez dvoma dobro pozna tajnosti Kremlija (bivšega carskega gradu, sedaj sedeža komunistov), pri- naša nastopne zanimivosti iz ruske komunistične stranke: Dr. Skljanič, desna roka Trockega in organizator rdeče armade, je bil izobčen iz komuni- stične stranke «zaradi prekomernega razkošnega življenja in ker je imel la- sten harem». Med vojno je bil dr. Sklja- nič še nižji vojaški zdravnik, potem je bil urodnik lista «Okopna pravda», ki je najbolj propagiral bratanje z Nemci. Danes je med prvimi gene- rali komunistične stranke ter živj tako razkošno in razuzdano, kakor niti tur- ški sultan ne. Enako je bil izobčen iz stranke Nahamkes, žid, ki se je pre- kretil v Steklova. Tudi njega so izob- čili zaradi prevelike potratnosti. Tretji, ki je bil zaradi enakega prestopka iz- ključen iz komunistične stranke, je Da- niševski, bivši član revolucionarnega odbora. Imenujejo ga sovjetskega Pa- tjomkina. On je danes eden najboga- tejših ljudi Rusije. (Patjomkin je bil ljubček carice Katarine!) Kljub vsem pregreham omenjenih treh pa so bili iz- občeni samo za šest mesecev, kar je pač več kot malo. Z ozirom na ta od- kritja o razkošnem življenju komuni- stičnih prvakov piše ugledni ruski kri- tik Jablanovski to-le: Pravzaprav ni sovjetska Rusija prav nič izpremenila življenja. Vse je ostalo pri starem, za- menjeno so le vloge. Kakor so živeli nekdo potratno bogati trgovci Nižnega Novgoroda, tako žive dandanes po- tratno sovjetski mogotci. In za primero navaja Jablanovski orgijo, kakršna je bila silno priljubljena pri teh trgovcih. V velikem bazenu, ki so ga napolnili z vodo, so plavale nage plesalke. Pri ba- zenu pa so sedeli trgovci in lovili svoje ribce-plesalke s trčki. Na trkih pa so bili bankovci. Če je plesalka strgala s trčka tankovec, je bil bankovec njen. Če je pa trgovec ranil s trčkom ple- salko, potem je bila plesalka njegova. In temu slične zabave uganjajo dan- danes v Rusiji sovjetski mogotci, ki so prišli na krmilo, ker so osleparili na- rod z največjimi obljubami. Demagogi-

so prevarili ljudstvo, kar je vzrok trp- ljenja Rusije. (Prebivalstvo Francoze.) Franco- ska je štela leta 1911. 39.604.992 pre- bivalcev. Kljub prirastku ozemlja pa šteje sedaj Francija manj ljudi kot le- ta 1911., namreč samo 39.402.739. Šte- vilo porodov pada v Franciji še naprej. (Velikanski kit zapri Panamski pre- kop) V Panamski prekop, ki je med Severno in Južno Ameriko in ki spaja Tihi ocean z Atlantskim oceanom, je udril velikanski, okoli 50 metrov dolg kit. Na najožjem mestu prekopa pa ni mogel ne naprej ne nazaj. Zaradi tega se je ustavila vsa paroplovba po pre- kopu. Prišle so vojne ladje, ki so s torpedom ubile kita. Z največjo to- žavo so nato izvelikali ogromnega se- savca iz prekopa. Hoteli so ga spraviti z lokomotivami na suho, toda vsi na- porji so bili zaman. Vlekli so zatega- delj kita na odprto morje in ga raz- strelili z dvema bombama, katerih vsa- ka je imela 80 kilogramov ekrazita. Bombi sta razdejali truplo na drobne kosce. — Kit je sesavec, ki živi v morju in je največja žival na svetu. Kakor je dogodek mogoč, tako pa tu- di ni izključeno, da je vsesekupaj le ameriška častniška rasa. (Za kratek čas.) Učitelj: «Poslušaj, Jurček! Dan ti dve kroni, nato pa še tri krona. Koliko kron imaš potem?» Jurček: «Imam sedem kron!» Učitelj: «Tepec! zakaj sedem kron?» Jurček: «Ker imam dve kroni že v žepu!» — Nek drugi dan je modroval Jurček ta- ko-le: Bože moj, koliko čudnih stvari so že izumili ljudje! Tako so izumili smodnik brez dima, brzojav brez žice, kočijo brez konja, ladjo brez jader, ka- vo brez kave in v vojni celo kruh brez moke. Toda tega, da bi se človek na- učil kake stvari brez učenja, pa še ni- so izumili! Jurček je znal, zakaj je ta- ko govoril, kajti ko je bil pri čevljarju v šoli, se mu je dogodilo to-le: Nekega dne mu je rekel mojster: «Jurček, idi v krčmo in prinesi mi še en liter vi- na!» Jurček: «Toda, mojster, vi veste, da mi vino tako škodil!» Mojster: «Bu- dalo! Saj ne boš vino pil ti, temveč jaz.» Jurček: «Vem to, vem. Toda vem tudi, da, kadar ga Vi preveč pi- jete, to moje kosti bridko občutijo!» In

že je padlo po Jurčku. — Jurček je imel sploh smolo v šoli. Nekoč se je razglasilo po vasi, da dobi vsakdo, ki gre v nemško šolo, nekaj obleke. Sli- šal je to tudi Jurček in že je letel v nemško šolo. In v resnici je še isti dan prinesel Jurček domov nove hlače. Toda hlače niso bile kaj prida. Komaj se je Jurček sklonil, že so hlače počile tako, da se je kar meso pokazalo. Raz- srdil se je sedaj Jurček in dejal: «Kaj mi bodo te hlače! Ne potrebujem takih darov, ki so za staro karol!» «Darova- nemu konju se ne gleda na zobe,» je pripomnila na to sosedja. «Kaj bodo meni vsi konji,» je odvrnil na to Jur- ček. «Če se ne gleda darovanemu konju na zoba, zakaj bi se pa potem smelo gledati skozi moje darovane hla- če nekaj, kar se ne smel!» Jurček je bil sploh prebrisan dečko ter je v šoli povedal marsikako modro. Nekoč ga je vprašal učitelj: «Kaj delajo oče?» Jurček odkritosrčno: «Moj oče delajo vse, kar ukažejo moja — mati». — Še eno težavo je imel Jurček. Ne- koč je vzdihnil: «Bože, bože moj! Kaj so si vse izmislili ljudje! Vseeno pa mi- slim, da bi bil najimennitnejši oni izumi- telj, ki bi izumil kaj takega, da se mi ne bi bilo treba — umivati. Toda ker se te sanje Jurčku niso izpolnile, zato se je Jurček udal v božjo voljo.

Obrtnik.
SKS. prava gospodarska stranka.
V kratki dobi enega leta se je iz- kazalo, katera stranka resno brani gospodarske interese prebivalstva in katera ne. Med one stranke, ki so do- kazale svoj zmisel za gospodarske zahteve, spada brezdvomno SKS. V tem oziru je bila njena prva žrtev to, da je glasovala za ustavo, ne sicer, ker bi se strinjala v celoti z njo, temveč ker je bila to edina pot, da pridemo do gospodarskih zaka- nov. In sedaj zopet, ko se je sestav-

ljal program nove vlade, je nasto- pila SKS. s samo gospodarskimi zahtevami in njena zasluga je, da je med sprejetimi točkami vladnega programa tudi izenačenje davkov. Kaj to pomeni ve vsak davkoplače- valec Slovenije. Res je sicer in vsak pameten člo- vek uvideva to brez vsega, da ni mogla doseči SKS. na mah vsega, kar je hotela. Toda nič se ne doseže čez noč, temveč vse samo z bojem. SKS. pa se je pošteno in vneto bo- rila za gospodarske interese svojih volilcev, kar se je med drugim tudi jasno pokazalo pri vprašanju hišnih posestnikov. To ve najbolj predsednik društva hišnih posestnikov, gospod Freljeh v Ljubljani, ki je na shodu v Novem mestu javno priznal, da se je edino SKS. zavzela za to, da dobe hišni posestniki nazaj svoje pravice. To stališče SKS. ni noben volilni mane- ver, temveč čisto naravna stvar. Kajti SKS., ki se bori za lastninske pravice poljedelca, se mora boriti tudi za lastninske pravice obrtnika. Nikakor ne gre, da bi se enodružin- ske hiše uporabljale kot večdružin- ske. Na ta način se hočeš nočeš mo- ra pogaziti osebna svoboda takih hišnih posestnikov. Kakor pa se vprašanje hišnih po- sestnikov na dež-li lahko reši, tako pa je to vprašanje pereče v mestih. Na eni strani je namreč brez dru- zega treba priznati, da mora pri- tihi posestnik do svoje pravice. Vendar ne gre, da bi moral zgolj hišni posestnik biti ona nemogoča izjema, po kateri bi morale samo zanj veljati predvojne cene, dočim se je vse drugo več kot 50krat po- dražilo. Kako naj vzdržuje pri takih razmerah hišni posestnik svojo hišo, kako naj s predvojno najemnino do- bi posestnik potrebne dohodke? Ve- lika stanovanska kriza ki obstoji dandanes v vseh večjih krajih, je v

glavnem posledica prenizkih najem- nin. Kdo naj pa še zida, če kapital, ki ga porabi za zidavo hiše, ne do- naša prav nobenih obresti in če po- leg tega graditelj ni niti gospodar v lastni hiši. To so nezdružive razmere, ki jih je treba odpraviti. Toda na drugi strani pa tudi ni mogoče prezreti obupnega stanja nekaterih najemnikov v mestih. Člo- vek bi bil brezsrčen in brez vsakega socialnega čuta, če ne bi čutil s temi reveži. Dasi je potrebno, da se ozira na te reveže, pa vendar ne gre, da na račun njih izrabljajo nekateri pre- možni, predvsem različni vojni do- bičkarji, sedanje nezdruživo stanje. Naše zahteve so zategadelj jasne in priproste. Naša država je pravna država, ki priznava lastninsko pra- vico. Zaradi tega priznajte lastnin- sko pravico vsakomur, tedaj tudi hišnim posestnikom! Ker pa je naša država tudi demo- kratična in socialna država, zato ne pozabite najbednejših. Dolžnost dr- žave je, skrbeti zanje. Država naj za- tegadelj zida hiše za svoje urade in uradnike, pa bo stanovanske mi- zerie konec. Obenem naj sezidajo dr- žava in velika mesta, kakor Maribor in Ljubljana, tudi hiše za slabše si- tuirane ljudi in stvar bo v redu. Le na ta način je treba rešiti stanovan- sko krizo, ne pa z enostranskim odi- ranjem hišnega posestnika. Če se bo vse to vpoštevalo, se bodo pričele graditi nove hiše in s tem bo prišel tudi naš obrtnik do dela. Razvil se bo stavbinski obrt, ki bo dal podneta mizarstvu in dru- gim obrtom, s tem pa bomo prišli do splošnega blagostanja. Če se pa vse to ne bo vpoštevalo, se bo širila draginja, obrt bo pro- padala in bankrot bo neizogiben. Skrajnji čas je, da se vzdramijo merodajni faktorji, kajti mi smo na vse pripravljeni. Eden izmed prizadetih.

Kapital: K 20.000.000 **SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA** **Rezerve okrog K 6.000.000**
INTERESNA SKUPNOST S HRVATSKO ESKOMPT- NO BANKO IN SRBSKO BANKO V ZAGREBU LJUBLJANA, ŠELENBURGOVA ULICA ŠT. 1 **IZVRŠUJE VSE BANČNE TRANSAKCIJE**
DENARNE VLOGE — NAKUP IN PRODAJA EFEKTOV, DEVIZ, VALUT — ESKOMPT MENIC, TERJATEV, FAKTUR — AKREDITIVI — BORZA

Vr. IV. 3, 22 — 5.
Poziv.
Nesnana tatila. Dne 30. decembra 1921. so zaprli v Velikih Laščah zaradi hudočelnosti tatvine neko okoli 20 let staro gluhotno dekle nesnane imena in nesnane izvora, srednje čokate po- stave, kostanjavih las, oblečeno v črno- belo-pikasto, okoli vratu in ob rokavih črno obrobljeno obleko.
Vsakdo, ki bi o tej deklici kaj vedel, naj izvoli to izporediti preiskovalnemu sodniku v Novem mestu.

LEPOTA
kože, obraza, vrata, rok, kakor tudi lepa rast las se more doseči samo s razumno nego lepote. Tisočera priznanja so dospela iz vseh dežel sveta za lekarnarja Fellerja:
„Elsa“ lilično mlečno mlo, naj- bol, se blago, najfinjeje „milo lepote“; 4 kosi z zamo. om in poštnino 98 K.
„Elsa“ obrazna pomada odstrani vsako nečistost kože, sočine pege, rjavčane, nabore itd. tar na- redi kožo mehko, rožna- tobelo in čisto; 2 porce- lanasta lončka z zamo- tom in poštnino 52 K.
„Elsa“ Tanechina pomada za raste las krepki kožo glave, preprečuje in padanje, lomljenje in cepanje las, za preduje prihit, prerano osivelost itd.; 2 porcelanasta lončka z zamo- tom in poštnino 52 K.
Prodajalci dobe, če naroče najmanj 12 ko- šev enega predmeta, popust v naravi.
Razno: Lilično mleko 15 K; brikonaz 8 K; naj- finiji Hega-puder d. r. Klugerja v velikih originalnih škatlah 30 K; najfiniji Hega-zobni prašek v patent- škatlah 30 K; puder za gošpe v vrčičah 5 K; zobni prašek v vrčičah 7 K; v vrčičah 5 K; Sachel-dilava za perilo 8 K; Schampoon za lase 5 K; rumenilo, 12 listov 24 K; najfiniji perilni po 40 in 80 K; močna voda za lase 58 K. Za te razne predmete se zamo- ta poštnina posebe računata.

EVGEN V. FELLER, lekarnar.
STUBICA donja, Elestrg št. 344 (Hrvaško).

Vajenca, Ženitna ponudba.
14 do 16 let starega, poštenih staršev, s primerno šolsko izobrazbo sprotje ta- koj Martin Vasil, kolar v Dolu pri Ljubljani.
Za vse sloje primerno pohištvo,
tr.čno izvršeno in po ceni, kakor tudi vsakovrstna tapetniška dela
priporočati brata Sever v Ljubljani, Gosposvetska cesta št. 13 (Kolizej).
Primešaj „MASTIN“ krmil
Enkrat na teden eno pest.
Ako Mastina v lekarnah, trgovinah in konsumih ne dobite, ga naročite po pošti. 5 zavojev Mastina stane 2. dinarjev in se jih pošlje poštne prosto na dom.
Mazilo zoper garje (naftol-mazilo) uniči pri ljudeh garje, lišaj, srbečico, kožne bo- lesi in izpuščajo; pri živali uniči garje. Lonček tega mazila velja po pošti 20 kron.
Lekarna Trnkoci
v Ljubljani (Slovenija) zraven rotovža.

Iz Havra v Ameriko samo 6 dni.
Edina najkrajša črta preko Havra in Cher- bourga v New York.
Predprodaja ladijskih listkov in železni- skih vozni listkov za sosednje države.
Pojasnila daje koncesionirana potovalna pisarna
IVAN KRAKER v Ljubljani,
Kolodvorska ulica št. 41, nasproti glavnega kolodvora.
Oglasite se vedno v moji pisarni!

Kupim vsako množino pšenice,
očiščene, 1500 kron za 100 kilogramov.
Ponudbe in vsorce sprejema A. Kapeo, mlinar pri Sv. Pavlu v Savinski dolini.

Krompir za krmljenje
se prodaja v vsaki količini v Ljubljani, Na Vrtači št. 5.
Cena prvi vrsti K 3-70, drugi vrsti K 3-—.

Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani
MIKLOŠIČEVA CESTA ŠT. 16
se priporoča za naročila vizitk, trgovskih pisem in kuvert ter vseh vrst tiskovin.

Menjalnica
Slovenske eskomptne banke
Ljubljana
nasproti glavnega kolodvora
kupuje in prodaja devize in valute po naj- ugodnejših dnevnih cenah, sprejema vloge na hranilne knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje po najugodnejših pogojih; ima poseben borzni oddelek.

SLOVENSKA BANKA **Ljubljana, Krekov trg št. 10, nasproti „Mestnega doma“.**
Obrestuje najugodnejše vloge na knjižice in v tekočem računu. **Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.**
Yplačena delniška glavica K 30.000.000.—
Obrestuje najugodnejše vloge na knjižice in v tekočem računu.
Natisnila Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani.